

Праграма тэлебачання на наступны тыдзень
20 КАНАЛАЎ

Магілёў перадае званне культурнай сталіцы СНД і Беларусі.
СТАР 3

У наступным годзе кандуктары стануць рэвізорамі. Чаму?
СТАР 7

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.
Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Родная газета на роднай мове
ЗВЯЗДА
6 СНЕЖНЯ 2013 г. ПЯТНІЦА № 230 (27595) Кошт 1800 рублёў

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

«МЫ ГАНАРЫМСЯ АДНОСІНАМІ З КІТАЕМ»

Аб гэтым Прэзідэнт Беларусі заявіў 5 снежня на сустрэчы з паслом Кітайскай Народнай Рэспублікі ў Беларусі Гун Цзяньвэем з нагоды завяршэння яго дыпламатычнай місіі ў краіне, паведамлілі БЕЛТА ў прэс-службе беларускага лідара.

Прэзідэнт падкрэсліў: «Вельмі важна, што гэтыя адносіны пачалі складацца не ўчора і не сёння, калі Кітай стаў вызначальнай дзяржавай у свеце, а даўно — калі Кітай толькі ўставаў на ногі. І тады мы ўбачылі ў развіцці Кітая тых расткі, на якія нам трэба было звярнуць увагу. Мы многаму навучыліся ў Кітайскай Народнай Рэспублікі».

Паводле слоў Прэзідэнта, у Беларусі кожны, калі яго спытаць пра супрацоўніцтва Беларусі і Кітая, раскажа аб гэтым вельмі шмат, і гэта будзе толькі пазітыўны водгук.

«Кітай — гэта ўжо не будучыня планеты, гэта сучаснасць», — перакананы Аляксандр Лукашэнка. На яго думку, немагчыма прыняць рашэнне па глабальных і нават рэгіянальных пытаннях, не ўлічваючы пазіцыі і меркаванні Кітайскай Народнай Рэспублікі.

На думку кіраўніка дзяржавы, нямала зроблена ў супрацоўніцтве паміж Беларуссю і Кітаем, у тым ліку за апошнія два гады, калі паслом быў Гун Цзяньвэй. Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што дыпламат «быў надзейным сябрам і стараўся склеіць адносіны паміж дзяржавамі ў адрозненне ад некаторых паслоў, якія робяць зусім наадварот». Аляксандр Лукашэнка даў высокую ацэнку дзейнасці кітайскага пасла і выказаў надзею, што той вопыт і веды, якія Гун Цзяньвэй набыў у Беларусі, дадуць яму магчымасць і ў далейшым садзейнічаць умацаванню адносін паміж двюма краінамі.

У сваю чаргу пасол падзякаваў Аляксандру Лукашэнку за выказаную высокую ацэнку яго дзейнасці: «Гэта я прымаю не толькі ў свой адрас, але і ў адрас кіраўніцтва і ўрада маёй краіны». Дыпламат падкрэсліў важнасць візіту беларускага лідара ў Пекін, які адбыўся ў ліпені 2013 года, і запэўніў, што кітайскі бок будзе прытрымлівацца ўсіх дамоўленасцяў, дасягнутых на сустрэчы Прэзідэнта Беларусі са Старшынёй КНР Сі Цзіньпіна.

УЗГАДНІЦЬ НАДЗЁННЫЯ ПЫТАННІ САЮЗНАЙ ДЗЯРЖАВЫ

Пытанні маючага адбыцця пасяджэння Вышэйшага дзяржаўнага савета Саюзнай дзяржавы абмеркаваны ўчора на сустрэчы Прэзідэнта Беларусі, старшыні ВДС Аляксандра Лукашэнкі і дзяржсакратара Саюзнай дзяржавы Рыгора Ралоты, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Кіраўнік беларускай дзяржавы папрасіў Рыгора Ралоту праінфармаваць аб тым, як ідзе падрыхтоўка парадку дня маючага адбыцця пасяджэння ВДС. «Што там не стыкуецца, можа, што не ўзгоднена? Можа, цяпер патрэбна ўмяшанне прэзідэнтаў, каб менш было спрэчак на Вышэйшым дзяржсаветзе?» — запытаў Аляксандр Лукашэнка. Ён пацкавіўся таксама сітуацыяй з падрыхтоўкай да саюзнага Саўміна. «Гэта асноўны наш рабочы орган, усе пытанні абмяркоўваюцца там і ўносяцца на Вышэйшы дзяржсавет», — адзначыў Прэзідэнт.

«Хацелі б пачуць вашы ацэнкі беларуска-расійскіх адносін у кантэксце тых праблем, якія сёння ўзнікаюць, у тым ліку і канфлікту Еўрасаюза з Украінай, які гэта «праламляецца» на нашы адносіны, якія ўрокі, высновы мы павінны зрабіць», — сказаў кіраўнік беларускай дзяржавы, звяртаючыся да Рыгора Ралоты.

Як адзначыў дзяржсакратар Саюзнай дзяржавы, цяпер ідуць апошнія ўзгадненні тэрмінаў правядзення ВДС. Плануецца, што пасяджэнне Вышэйшага дзяржсавета пройдзе ў канцы снежня. Што датычыцца парадку дня, то ён складаецца з некалькіх блокаў. Плануецца разгляд вынікаў бюджэтнай палітыкі на гэты год і зацвярджэнне бюджэта на 2014 год, абмеркаванне эканамічнай палітыкі, у тым ліку вынікаў гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва двух краін за 2013 год, а таксама пытанню перспектывных напрамкаў развіцця Саюзнай дзяржавы.

НАЗНАЧАНЫ ДЗЯРЖСАКРАТАР САВЕТА БЯСПЕКІ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка назначыў Аляксандра Мяжуева дзяржаўным сакратаром Савета Бяспекі Беларусі. Адаведны ў якасці кіраўні дзяржавы падпісаў 5 снежня, паведамлілі БЕЛТА ў прэс-службе беларускага лідара.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

БРЫТАНІЯ ХОЧА ЗМЯНІЦЬ МІГРАЦЫЙНЫЯ ПРАВІЛЫ ЕС

Брытанія хоча змяніць прынцып свабоднага перамяшчэння працоўнай сілы ў рамках ЕС. Пра гэта міністр унутраных спраў краіны Тэрэза Мэй паведаміла сваім калегам у Еўрасаюзе на пасяджэнні ў Бруселі. З 1 студзеня 2014 года ў ЕС павінны быць зняты абмежаванні на перамяшчэнне грамадзян Балгарыі і Румыніі. Пазіцыя Вялікабрытаніі заключаецца ў тым, што волны доступ на рынак працы краін ЕС не павінен прывесці да масавай міграцыі. Шэраг краін Еўрасаюза лічыць прынцып свабоднага перамяшчэння працоўнай сілы адным з фундаментальных прынцыпаў еўрапейскай інтэграцыі. Тэрэза Мэй жа ставіць пытанне аб тым, чаму ўрадам не дазваляецца ўстанавліваць абмежаванні на колькасць мігрантаў з краін Еўрасаюза. «У будучыні ў дагаворах аб уступленні ў ЕС мы павінны будзем прапісаць запаволены механізм атрымання доступу на рынак работнай сілы, які будзе працаваць да таго часу, пакуль мы не пераканаемся, што ён прадухіляе масавую міграцыю». «Правільна, калі ўрады краін ЕС рэфармуюць правілы свабоднага перамяшчэння працоўнай сілы», — заявіла міністр. Карэспандэнт Бі-бі-сі ў Бруселі Крыс Морыс паведамляе, што да просьбаў Брытаніі не дапусціць ціску на сістэму сацзабеспячэння, які рэзка ўзмацняецца з-за прытоку мігрантаў, у іншых краінах Еўрасаюза паставіліся з разуменнем. У суседзяў па ЕС тыя ж праблемы.

Але на палітычным узроўні змена асноватворнага прынцыпу еўрапейскай інтэграцыі засталася без падтрымкі. Як растлумачыў дыпламат адной з усходнееўрапейскіх краін, ніхто не пагодзіцца з тым, каб да грамадзян некаторых краін ставіліся як да людзей другога гатунку.

Раней прэм'ер Вялікабрытаніі Дэвід Кэмеран заявіў, што грамадзяне іншых еўрапейскіх краін не павінны мець права атрымліваць дапамогі на працягу першых трох месяцаў знаходжання ў Вялікабрытаніі. Яны таксама не змогуць атрымліваць дапамогі на працягу больш за паўгода ў выпадку адсутнасці перспектывы працаўладкавання. Камісар ЕС па сацыяльных пытаннях Ласла Андар заявіў у адказ, што Вялікабрытанія можа стаць «гідкай» краінай, калі будзе абмяжоўваць доступ да дапамог і патрабаваць змены прынцыпу свабоднага руху працоўнай сілы.

МАЛДОВА ЗАПУСЦІЛА АДЗІНЫ БРЭНД «ВІНО МАЛДОВЫ»

У Малдове для больш эфектыўнага прасоўвання на экспарт вінаробнай прадукцыі запушчаны адзіны брэнд «Віно Малдовы» (Vinurile Moldovei), паведамляюць інфармангенцтвы. Плануецца, што з гэтага часу ўсе высокакасныя малдаўскія віны будуць прадавацца ў свеце пад адным брэндам «Віно Малдовы». Кампаніі змогуць рэалізоўваць прадукцыю пад гэтым брэндам, толькі калі будуць адабраны Нацыянальным бюро вінаграду і віна. На бутэльках з'явіцца этыкетка з выявай буслы.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

У ВАТЫКАНЕ СТВАРЫЛІ КАМІТЭТ ПА БАРАЦЬБЕ З ПЕДАФІЛАМІ

Папа Рымскі Францыск 5 снежня распарадзіўся стварыць спецыяльны камітэт па барацьбе з педарфіліяй у Каталіцкай царкве, паведамляе Agence France-Presse.

Адначасова з гэтым ён даручыў святарам прадаставіць пастырскі клопат і дапамогу тым людзям, хто пацярпеў ад дзеянняў святароў-педарфілаў. Адаведныя рашэнні былі

прыняты па рэкамендацыі Савета кардыналаў царквы. У заяве, распушчэнай з гэтай нагоды, сказана, што Касцёл возьме на ўзбраенне палітыку нулявой цярымасі да ўсіх працяў педарфіліі. Чакаецца, што камітэт выпрацуе асобныя настаўленні для каталіцкіх святароў у розных краінах свету, а таксама распацуе меры па выяўленні патэнцыяльных педарфілаў яшчэ да таго, як яны будуць рукапакладзены. Цяпер спецыялісты з Ватыкана займаюцца расследаваннем тысяч паведамленняў аб паршэнні праваў дзяцей, а таксама аб утойванні інфармацыі пра злачынствы вышэйшымі царкоўнымі іерархамі.

два гады, былі прадстаўлены на адкрыцці выставы «Малаяванка: традыцыі і сучаснасць» у сценах Музея старажытнабеларускай культуры.

Студэнтка Кацярына БАХІЦЯРОВА (на фота) так захапілася цудоўнай і самабытнай тэхнікай нашых бабуль, што вырашыла стварыць свой сучасны твор. Юрый Гагарын з жонкай Валяцінай аб'ядналіся ў малаяванцы «Каханне як космас». Гэты цікавы погляд маладога мастака сведчыць пра тое, што такія традыцыйны від беларускага мастацтва можна выкарыстоўваць і сёння.

Марына БЕГУНКОВА, фота аўтара.

МІНЧАНАМ ГРЫП НЕ ПАГРАЖАЕ?

На 4 снежня ў Мінску супраць грыпу вакцынавалі ўжо больш як 681 тысяч чалавек, у тым ліку больш як 567 тысяч — за кошт сродкаў бюджэту: гэта асобы з групы высокай рызыкі развіцця постгрыпозных ускладненняў, групы высокай

Фота БЕЛТА

рызыкі інфіцыравання, а таксама педагогі і медыцынскія работнікі.

У гарадской санэпідслужбе адзначаюць, што ў параўнанні з мінулым эпідэсезонам удвая павялічылася колькасць пацыентаў ва ўзросце 65 гадоў і больш, прышчэпленых супраць грыпу: у 2013 годзе — больш як 100 тысяч чалавек, а ў 2012 годзе такіх было 50 тысяч.

За кошт сродкаў прадпрыемстваў і арганізацый прышчэпкі зрабілі 103 тысячы чалавек. Кіраўнікі амаль усіх буйных прадпрыемстваў з колькасцю працаўнікоў 1000 і больш чалавек забяспечылі вакцынацыю супраць грыпу больш як 40% сваіх работнікаў. Сярод іх — ААТ «МАЗ», Мінскі завод колавых цягачоў, Мінскі падшылнікавы завод, ААТ «Крыніца», «Белмедпрэпараты», універмаг «Беларусь» і іншыя. Найбольш высокі ахоп вакцынацыяй адзначаецца на прадпрыемствах, дзе кампанія па імунізацыі праводзіцца ўжо не першы год і дзе рэгіструюцца нізкія ўзроўні захваральнасці на вострыя рэспіраторныя інфекцыі і грып сярод работнікаў.

Яшчэ каля 11 тысяч мінчан зрабілі прышчэпкі за ўласны кошт. Медыкі нагадваюць, што ў паліклініках горада яшчэ застаецца невялікі запас вакцын для правядзення імунізацыі асоб з групы рызыкі, якія па стане здароўя не маглі зрабіць прышчэпкі ад грыпу раней.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ЯК ВЫ СТАВІЦЕСЯ ДА МАГЧЫМАГА ЎВЯДЗЕННЯ ПАДАТКУ З БЕСПРАЦОЎНЫХ?

Ужо амаль два месяцы ў беларускай інтэрнэт-прасторы шырока абмяркоўваецца верагоднасць з'яўлення новага падатку — з грамадзян, якія афіцыйна нідзе не працуюць. На ўзроўні чутак называюцца тэрмін яго ўвядзення і нават сума. Нібыта з 2015 года кожны беспрацоўны беларус будзе аддаваць дзяржаве 20 базавых велічын. Міністр працы і сацыяльнай абароны краіны Марыяна Шчоткіна заявіла падчас алайн-канферэнцыі, што пытанне новага падатку трэба дакладна прапрацаваць, і параіла ўносіць свае прапановы.

Антаніна МОРБАВА, старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу па адкацыях, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці, міністр працы і сацыяльнай абароны Беларусі ў 2001-2006 гадах:

— Калі гэты падатак і будзе ўведзены, то трэба загадзя акрэсліць у нарматворчых дакументах усе спрэчныя моманты, даць вызначны азначэнні тэрмінам. Напрыклад, што такое дармаедства ці лайдацтва, па якіх крытэрыях яго вызначаецца... Але канчатковага стаўлення я зараз выказаць не магу. Спярша трэба пабачыць сам тэкст праекта ўказа, а пасля рабіць нейкія высновы.

Ганна УЛЬРІХ, сакратар пярвочнай арганізацыі БРСМ БДПР:

— Магчымасцяў легальна зарабіць цяпер дастаткова. Калі хтосьці незадаволены сваім заробкам, трэба шукаць больш высокааплачную працу. У сталіцы, напрыклад, хапае ўсялякіх курсаў прафесійнай падрыхтоўкі нават з нуля. Так, не кожнаму дадзена ад прыроды стаць праграмістам, але калі няма фізічных супрацьпаказанняў, можна пайсці, напрыклад, на будоўлю, я гэта рабілі мае знаёмыя. Проста ўсё залежыць ад самога чалавека...

Іван С. (фатаграфаванні і называць прозвішча адмовіўся), працуе неафіцыйна:

— Негатыўна ўспрымаю гэтую ідэю. Аднак і лайдацтва таксама не падтрымлівае. Я б размежаваў тут дзве гранічныя сітуацыі. Адна справа, калі чалавек гадамі нідзе не працуе, выцягвае грошы з родных ды знаёмых на чарговую дозу выпіўкі. І зусім іншае, калі людзі працуюць неафіцыйна, без фармальнага ўладкавання на працу — «шабашаць» на будоўлях ці займаюцца фрылансам. Але тут трэба адказаць на пытанне: чаму людзі выбралі менавіта гэты шлях? Можна, справа ў велічыні заробку?

Падрыхтаваў Валяр'ян ШКЛЕННІК.

Аляксандр РАДЗЬКОЎ:

ТЫХ, ХТО ІДЗЕ НА СЛУЖБУ Ё МІЛІЦЫЮ, ПАВІННА ВЫЗНАЧАЦЬ УНУТРАНЯЯ АДКАЗНАСЦЬ

Такое меркаванне ўчора ў час нарады кіраўнікоў кадравых апаратаў МУС/Паліцыі дзяржаў — удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў, якая праходзіць у Мінску 5-7 снежня, выказаў першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі Аляксандр Радзькоў, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Фота БЕЛТА

«Вельмі важна, што ў нашай краіне сабраліся адказныя асобы, якія забяспечаюць кадравы патэнцыял праваахоўных органаў, — сказаў Аляксандр Радзькоў. — З самага пачатку трэба вызначыць, хто ідзе на службу ў міліцыю, ці ёсць у яго стрыжань, ці можа ён процістаяць злычыннасці. Ён павінен абараняць і грамадства, і краіну, і сваю сям'ю. У ім павінен быць стрыжань — унутраная адказнасць». Ён адзначыў, што моладзь, якая сёння прыходзіць на работу ў міліцыю, павінна быць падрыхтавана не толькі фізічна, але і духоўна.

Немалаважную ролю ў гэтай сістэме адыгрывае выхаванне праз тэлебачанне, газеты, радыё, добрую кнігу. З гэтай мэтай у Беларусі створаны грамадскі савет пры МУС, старшынёй якога з'яўляецца старшыня Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі Беларусі Генадзь Давыдзюка.

Аляксандр Радзькоў таксама расказаў, што нядаўна пакавіўся, чым маладыя хлопцы, якія сёння прыходзяць у міліцыю, адрозніваюцца ад тых, якія прыходзілі дваццаць гадоў таму. «Адказ быў такі: яны лепш падрыхтаваны інтэлектуальна, але горш фізічна развітыя. Тут трэба працаваць», — падкрэсліў ён.

У наrade кіраўнікоў кадравых апаратаў МУС/Паліцыі дзяржаў — удзельніц СНД прымаюць удзел дэлегацыі Азербайджана, Арменіі, Казахстана, Кыргызстана, Малдовы, Расіі, Туркменістана, Узбекістана і Украіны. На парадку дня два асноўныя пытанні: патрыятычнае і духоўна-маральнае выхаванне асабовага складу, а таксама актуальныя праблемы і перспектывы кадравай палітыкі. Вынікам сустрэчы стане прыняццё канкрэтных кіраўнічкіх рашэнняў, якія будучы садзеінічаць развіццю арганізацыйных форм узаемадзеяння ў сферы кадравага забеспячэння.

Кадровыя наравы ў маштабах Садружнасці праводзяцца з 2005 года. Першая адбылася ў Краснадары. Цяперашняя сустрэча з'яўляецца 18-й у ліку.

«Дапамажыце вярнуць ліхтар. Яшчэ ўвесну яго забралі»

«ГАРАЧЫ»

287 17 41

З вёскі Даўнары Стаўбцоўскага раёна на «гарачую лінію» нашай газеты патэлефанавала са сваёй праблемай (зрошты, не толькі — тое ж датычыцца і суседзяў) Леакадзія Іосіфаўна Чэрнік: на вуліцы не гарыць ліхтар. Дакладней, яго зусім няма, а між тым гаворка ідзе пра пачатак населенага пункта.

— Ліхтар забралі яшчэ ўвесну. Ён быў новым, але вісеў на адным правадку, мог ўпаці, барані Бога, каму на галаву. Прыехалі рамонтнікі і знялі яго. Абцялілі восенню на месца вярнуць. Вось і восень тая ўжо прайшла, але ліхтара ўсё няма. Я па першым часе асабіва нікому не дакучала, усё чакала. Але ж цяпер цёмна большую частку сутак. Халадна, страшна... У сельскім Савеце казалі, што накіравалі ліст у раённыя электрасеткі з просьбай аб вяртанні ліхтара. Тэлефоную туды, каб даведацца тэрміны, а мяне зноў накіроўваюць у сельскі Савет. Няўжо гэта такая праблема — павесіць ліхтар? Дапамажыце, калі ласка, — прасіла Леакадзія Іосіфаўна.

Старшыня Рубяжэвіцкага сельскага Савета Ала Стралкоўская пацвердзіла, што накіравала ў раённыя электрасеткі ліст з просьбай не толькі адносна вёскі Даўнары, але і ў дачыненні астатніх населеных пунктаў, у якіх трэба замяніць лямпачкі або апоры. «Безумоўна, як мінімум мы ікнёмся, каб былі асветлены пачатак і заканчэнне населеных пунктаў». Паводле слоў Алі Антонаўны, «пытанне знаходзіцца на кантролі». Аднак і яна не ведала магчымай даты выканання патрэбных работ.

Калі мы патэлефанавалі начальніку раённых электрасетак Вадзіму Качановічу, той выказаў сумненні, што ліхтар мог вісець на адным правадку. «Там жа крашштэйны. Відавочна, ліхтар выйшаў са строю, таму яго і забралі для рамонту». Чаму тады пасля знаезд не вярнулі? І вось тут Вадзім Леанідавіч, нібы зачынаю адказаваць на пытанне Леакадзіі Іосіфаўны пра складанасць праблемы, зазначыў, што замяніць ліхтар няма чым... «Нам практычна не дасылаюць новых свечільнікаў. Даводзіцца рамантаваць тое, што ёсць». Тым не менш Вадзім Качановіч паабяцаў дапамагчы. «Літаральна заўтра пашлю ў вёску работнікаў, каб паглядзелі, што можна зрабіць».

Сяргей РАСОЛЬКА.

■ Від на жыхарства

ЧЫМ ЗААХВОЧВАЮЦЬ ПРАЦОЎНЫХ МІГРАНТАЎ?

Мігранты ў Беларусі — гэта пераважна грамадзяне Расіі, Украіны і Казахстана. Грамадзяне Расіі і Казахстана, згодна з адпаведнымі дамоўленнясцямі, фактычна могуць прэтэндаваць на працоўныя месцы на роўных правах з беларусамі. Як і беларусы — у гэтых краінах.

— Паколькі ў нас ёсць складаныя ў дэмаграфічным сэнсе рэгіёны ў сельскай мясцовасці, то дзяржава ікмечнаа стымуляваць працаўладкаванне з пасленнем менавіта ў такіх рэгіёнах, — кажа старшы інспектар па асабістых даручэннях дэпартаментна па грамадзянстве і міграцыі Міністэрства унутраных спраў Таццяна МЯЛЕШКА. — Закон «Аб унесенні змяненняў і дапаўненняў ў Закон «Аб прававым становішчы замежных грамадзян» будзе прадугледжваць магчымасці аднаразовых выплат у памеры ад 5 да 10 базавых велічын замежным грамадзянам і членам іх

сем'яў, якія маюць намер жыць і працаваць у сельскай мясцовасці. Пад гэтую норму падпадае не больш за 1 працэнт замежнікаў. У Беларусі не толькі спрошчана працэдура атрымання дазволу на работу, але тым людзям, што маюць від на жыхарства, прадастаўляюцца яшчэ сацыяльныя гарантыі, якімі карыстаюцца і мясцовыя жыхары...

Калі замежнік укладвае ў інвес-тыцыйны праект 150 тысяч еўра, ён можа атрымаць від на жыхарства. Сёлета зафіксаваны 3 такіх зваротаў — ад грамадзян Італіі, Турцыі і Малдовы. Наогул за час існавання такой нормы ў заканадаўстве не шмат чалавек атрымалі падобным чынам від на жыхарства.

«Крымінагенную сітуацыю замежных грамадзян не пагаршаюць», — адзначае Таццяна Мялешка. — Адзначае Таццяна Мялешка. — Сёлета затрыманы некалькі невіялікіх груп нелегальных мігрантаў з Афганістана, Сірыі, В'етнама... Наша краіна разглядаецца нелегальнымі мігрантамі

■ Блізкая ўлада

САДОК ДЛЯ ШМАТДЗЕТНАЙ СЯМ'І І ЭЛЕКТРАЛІНІЯ ДЛЯ ЗАБУДОЎШЧЫКА

Старшыня Брэсцкага аблвыканкама Канстанцін СУМАР правёў чарговую прамую тэлефонную лінію з жыхарамі вобласці. На працягу дзвюх гадзін да кіраўніка вобласці змаглі дазвацца 29 чалавек. Самае першае пытанне губернатар узяў пад асабісты кантроль.

З месцамі ў дзіцячых садкі ў абласным цэнтры ёсць пуньяны цяжкасці. А ў новых спальных раёнах ніхто нават не вядзе гаворку пра садок побач з домам. Але тут выпадак асабівы. У маладой жанчыны чацвёрта дзяцей: двое з іх ходзяць у садок, адно нядаўна нарадзілася. Ёй выдзелілі месца ў садку на вуліцы Набярэжная імя Ф. Скарыны, куды з мікрараёна Булька трэба дабрацца грамадскім транспартам. Муж шматдзетнай маці працуе военным урачом, ён дапазна бывае на службе. А яна з немаўляткам на руках у перапоўненым транспарце не можа ездзіць і дома аднаго груднічка не пакінеш. «Проста фізічная магчымасці няма вечарам забраць дзяцей з садка. Інакш і не прасіла б, не турбавала б», — гаворыць Наталія. Сапраўды, сітуацыя ў сямі

склалася няпростая. І губернатар папрасіў старшыню гарвыканкама Аляксандра Пальшанкова паспрыць шматдзетнай сям'і з садком, хоць бы ў парадку выключэння.

■ Парламенцкі дзённік

ЛЕПШ ПАПЯРЭДЗІЦЬ, ЧЫМ ЛЯЧЫЦЬ

Дэпутаты разгледзелі законапраект, які павінен перавесці айчынную сістэму аховы здароўя на іншы шлях

Калі раней асноўнай функцыяй дзяржаўнай сістэмы аховы здароўя было лячэнне захворванняў, то праект закона аб унесенні змен і дапаўненняў ў Закон «Аб ахове здароўя», які ўчора быў прыняты ў першым чытанні, пераарыентуе работу сістэмы на прафілактыку захворванняў. Аб гэтым казалі і распрацоўшчыкі законапраекта, і дэпутаты.

ПРАФАГЛЯД

У ПРАЦОЎНЫХ ДАГАВОРЫ

— Хваробу лягчэй папярэ-дзіць, чым лячыць, — заўва-жыў на прэс-канферэнцыі, прысвечанай законапраекту, старшыня Пастаяннай ка-місіі Палаты прадстаўнікоў па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і мола-дзевай палітыцы Аляксандр ЦАЦЮХА. — Таму медыцын-ская работнікі і дэпутаты ўзялі пытанне пра тое, што прафі-лактыкай захворванняў паві-нен займацца не толькі ўрач, але і сам чалавек, працадў-ца і мясцовыя органы ўлады. Пасля прыняцця закона будучы распрацаваны пуньяны міжве-дамасныя дакументы, якія прапішуча абавязкі кожнага.

Напрыклад, працоўны калек-тыў зможа прапанаваць праца-даўцу вылучыць адзін дзень для праходжання прафілактычнага агляду, а таксама прадугле-дзець такое права і магчымасці ў працоўным дагаворы. Дэталі ў законапраекце не прапісаны, але створана база, на падставе якой мяркуецца прыняць адпа-ведныя падзаконныя акты.

— Дэзючы закон не змя-шчае падстаў на вылучэнне фінансавання для правядзен-ня прафілактычных мерапры-емстваў для органаў мясцовых ўлады, — патлумачыў іншы выпадак намеснік старшы-

ні

Пастаяннай камісіі Пала-ты прадстаўнікоў па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і мола-дзевай палітыцы Аляксандр ЦАЦЮХА. — Цяпер такія падставы ёсць у законапраекце.

Міністэрства аховы здароўя мае намер давесці ўзровень дыспансерызацыі насельні-цтва як мінімум да 94 працэн-таў, паведаміў журналістам міні-стр аховы здароўя Васіль ЖАРКО. Пакуль на дыспансерызацыю прыходзяць 60-70 працэн-таў беларусаў. Пры гэтым міні-стр упэўнены, што новыя заха-ды, пры разумным іх правядзенні, не прывядуць да павелічэння чэр-гаў у паліклініках.

У праекце закона таксама прапісваюцца новыя віды ака-зання медыцнскай дапамогай (высокатэхналагічная, меды-ка-сацыяльная, паліатыўная), пашыраецца пералік умоў аказання медыцынскай дапа-могі (аддзелены дзённяна пра-бывання, па-за арганізацыямі аховы здароўя).

Змены ў Закон «Аб ахове здароўя» прадугледжваюць павышэнне ўзроставай план-кі пры правядзенні стэрыліза-цыі мужчын і жанчын. Гэты метад кантрацэпцыі дазваляецца праводзіць у медыцынскіх установах па пісьмовай заяве пацыента ва ўзросце старэй за 35 гадоў альбо пры наўнян-сці ў яго не менш за 2 дзяцей, а ў выпадку медыцынскіх пака-занняў — незалежна ад узро-стку і наяўнасці дзяцей. У дзею-чым законе няма падобных аб-межаванняў для незваротнага спосабу кантрацэпцыі.

— У практыцы дастаткова выпадкаў, калі жанчына пасля стэрылізацыі ў маладым узро-сць вымушана была звяртацца да метаду ЭКА, бо жшчэўва абставіны змяніліся і ўзнікла патрэба нарадзіць яшчэ дзі-ця.

— патлумачыла неабходнасць увядзення ўзроставага абме-жавання намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і мола-дзевай палітыцы Аляксандр ЦАЦЮХА. — Цяпер такія падставы ёсць у законапраекце.

Міністэрства аховы здароўя мае намер давесці ўзровень дыспансерызацыі насельні-цтва як мінімум да 94 працэн-таў, паведаміў журналістам міні-стр аховы здароўя Васіль ЖАРКО. Пакуль на дыспансерызацыю прыходзяць 60-70 працэн-таў беларусаў. Пры гэтым міні-стр упэўнены, што новыя заха-ды, пры разумным іх правядзенні, не прывядуць да павелічэння чэр-гаў у паліклініках.

У праекце закона таксама прапісваюцца новыя віды ака-зання медыцнскай дапамогай (высокатэхналагічная, меды-ка-сацыяльная, паліатыўная), пашыраецца пералік умоў аказання медыцынскай дапа-могі (аддзелены дзённяна пра-бывання, па-за арганізацыямі аховы здароўя).

Змены ў Закон «Аб ахове здароўя» прадугледжваюць павышэнне ўзроставай план-кі пры правядзенні стэрыліза-цыі мужчын і жанчын. Гэты метад кантрацэпцыі дазваляецца праводзіць у медыцынскіх установах па пісьмовай заяве пацыента ва ўзросце старэй за 35 гадоў альбо пры наўнян-сці ў яго не менш за 2 дзяцей, а ў выпадку медыцынскіх пака-занняў — незалежна ад узро-стку і наяўнасці дзяцей. У дзею-чым законе няма падобных аб-межаванняў для незваротнага спосабу кантрацэпцыі.

— У практыцы дастаткова выпадкаў, калі жанчына пасля стэрылізацыі ў маладым узро-сць вымушана была звяртацца да метаду ЭКА, бо жшчэўва абставіны змяніліся і ўзнікла патрэба нарадзіць яшчэ дзі-ця.

— патлумачыла неабходнасць увядзення ўзроставага абме-жавання намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і мола-дзевай палітыцы Аляксандр ЦАЦЮХА. — Цяпер такія падставы ёсць у законапраекце.

Міністэрства аховы здароўя мае намер давесці ўзровень дыспансерызацыі насельні-цтва як мінімум да 94 працэн-таў, паведаміў журналістам міні-стр аховы здароўя Васіль ЖАРКО. Пакуль на дыспансерызацыю прыходзяць 60-70 працэн-таў беларусаў. Пры гэтым міні-стр упэўнены, што новыя заха-ды, пры разумным іх правядзенні, не прывядуць да павелічэння чэр-гаў у паліклініках.

У праекце закона таксама прапісваюцца новыя віды ака-зання медыцнскай дапамогай (высокатэхналагічная, меды-ка-сацыяльная, паліатыўная), пашыраецца пералік умоў аказання медыцынскай дапа-могі (аддзелены дзённяна пра-бывання, па-за арганізацыямі аховы здароўя).

Змены ў Закон «Аб ахове здароўя» прадугледжваюць павышэнне ўзроставай план-кі пры правядзенні стэрыліза-цыі мужчын і жанчын. Гэты метад кантрацэпцыі дазваляецца праводзіць у медыцынскіх установах па пісьмовай заяве пацыента ва ўзросце старэй за 35 гадоў альбо пры наўнян-сці ў яго не менш за 2 дзяцей, а ў выпадку медыцынскіх пака-занняў — незалежна ад узро-стку і наяўнасці дзяцей. У дзею-чым законе няма падобных аб-межаванняў для незваротнага спосабу кантрацэпцыі.

— У практыцы дастаткова выпадкаў, калі жанчына пасля стэрылізацыі ў маладым узро-сць вымушана была звяртацца да метаду ЭКА, бо жшчэўва абставіны змяніліся і ўзнікла патрэба нарадзіць яшчэ дзі-ця.

— патлумачыла неабходнасць увядзення ўзроставага абме-жавання намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і мола-дзевай палітыцы Аляксандр ЦАЦЮХА. — Цяпер такія падставы ёсць у законапраекце.

Міністэрства аховы здароўя мае намер давесці ўзровень дыспансерызацыі насельні-цтва як мінімум да 94 працэн-таў, паведаміў журналістам міні-стр аховы здароўя Васіль ЖАРКО. Пакуль на дыспансерызацыю прыходзяць 60-70 працэн-таў беларусаў. Пры гэтым міні-стр упэўнены, што новыя заха-ды, пры разумным іх правядзенні, не прывядуць да павелічэння чэр-гаў у паліклініках.

У праекце закона таксама прапісваюцца новыя віды ака-зання медыцнскай дапамогай (высокатэхналагічная, меды-ка-сацыяльная, паліатыўная), пашыраецца пералік умоў аказання медыцынскай дапа-могі (аддзелены дзённяна пра-бывання, па-за арганізацыямі аховы здароўя).

Змены ў Закон «Аб ахове здароўя» прадугледжваюць павышэнне ўзроставай план-кі пры правядзенні стэрыліза-цыі мужчын і жанчын. Гэты метад кантрацэпцыі дазваляецца праводзіць у медыцынскіх установах па пісьмовай заяве пацыента ва ўзросце старэй за 35 гадоў альбо пры наўнян-сці ў яго не менш за 2 дзяцей, а ў выпадку медыцынскіх пака-занняў — незалежна ад узро-стку і наяўнасці дзяцей. У дзею-чым законе няма падобных аб-межаванняў для незваротнага спосабу кантрацэпцыі.

— У практыцы дастаткова выпадкаў, калі жанчына пасля стэрылізацыі ў маладым узро-сць вымушана была звяртацца да метаду ЭКА, бо жшчэўва абставіны змяніліся і ўзнікла патрэба нарадзіць яшчэ дзі-ця.

— патлумачыла неабходнасць увядзення ўзроставага абме-жавання намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і мола-дзевай палітыцы Аляксандр ЦАЦЮХА. — Цяпер такія падставы ёсць у законапраекце.

Міністэрства аховы здароўя мае намер давесці ўзровень дыспансерызацыі насельні-цтва як мінімум да 94 працэн-таў, паведаміў журналістам міні-стр аховы здароўя Васіль ЖАРКО. Пакуль на дыспансерызацыю прыходзяць 60-70 працэн-таў беларусаў. Пры гэтым міні-стр упэўнены, што новыя заха-ды, пры разумным іх правядзенні, не прывядуць да павелічэння чэр-гаў у паліклініках.

У праекце закона таксама прапісваюцца новыя віды ака-зання медыцнскай дапамогай (высокатэхналагічная, меды-ка-сацыяльная, паліатыўная), пашыраецца пералік умоў аказання медыцынскай дапа-могі (аддзелены дзённяна пра-бывання, па-за арганізацыямі аховы здароўя).

Змены ў Закон «Аб ахове здароўя» прадугледжваюць павышэнне ўзроставай план-кі пры правядзенні стэрыліза-цыі мужчын і жанчын. Гэты метад кантрацэпцыі дазваляецца праводзіць у медыцынскіх установах па пісьмовай заяве пацыента ва ўзросце старэй за 35 гадоў альбо пры наўнян-сці ў яго не менш за 2 дзяцей, а ў выпадку медыцынскіх пака-занняў — незалежна ад узро-стку і наяўнасці дзяцей. У дзею-чым законе няма падобных аб-межаванняў для незваротнага спосабу кантрацэпцыі.

— У практыцы дастаткова выпадкаў, калі жанчына пасля стэрылізацыі ў маладым узро-сць вымушана была звяртацца да метаду ЭКА, бо жшчэўва абставіны змяніліся і ўзнікла патрэба нарадзіць яшчэ дзі-ця.

— патлумачыла неабходнасць увядзення ўзроставага абме-жавання намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і мола-дзевай палітыцы Аляксандр ЦАЦЮХА. — Цяпер такія падставы ёсць у законапраекце.

Міністэрства аховы здароўя мае намер давесці ўзровень дыспансерызацыі насельні-цтва як мінімум да 94 працэн-таў, паведаміў журналістам міні-стр аховы здароўя Васіль ЖАРКО. Пакуль на дыспансерызацыю прыходзяць 60-70 працэн-таў беларусаў. Пры гэтым міні-стр упэўнены, што новыя заха-ды, пры разумным іх правядзенні, не прывядуць да павелічэння чэр-гаў у паліклініках.

У праекце закона таксама прапісваюцца новыя віды ака-зання медыцнскай дапамогай (высокатэхналагічная, меды-ка-сацыяльная, паліатыўная), пашыраецца пералік умоў аказання медыцынскай дапа-могі (аддзелены дзённяна пра-бывання, па-за арганізацыямі аховы здароўя).

Змены ў Закон «Аб ахове здароўя» прадугледжваюць павышэнне ўзроставай план-кі пры правядзенні стэрыліза-цыі мужчын і жанчын. Гэты метад кантрацэпцыі дазваляецца праводзіць у медыцынскіх установах па пісьмовай заяве пацыента ва ўзросце старэй за 35 гадоў альбо пры наўнян-сці ў яго не менш за 2 дзяцей, а ў выпадку медыцынскіх пака-занняў — незалежна ад узро-стку і наяўнасці дзяцей. У дзею-чым законе няма падобных аб-межаванняў для незваротнага спосабу кантрацэпцыі.

— У практыцы дастаткова выпадкаў, калі жанчына пасля стэрылізацыі ў маладым узро-сць вымушана была звяртацца да метаду ЭКА, бо жшчэўва абставіны змяніліся і ўзнікла патрэба нарадзіць яшчэ дзі-ця.

— патлумачыла неабходнасць увядзення ўзроставага абме-жавання намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і мола-дзевай палітыцы Аляксандр ЦАЦЮХА. — Цяпер такія падставы ёсць у законапраекце.

Міністэрства аховы здароўя мае намер давесці ўзровень дыспансерызацыі насельні-цтва як мінімум да 94 працэн-таў, паведаміў журналістам міні-стр аховы здароўя Васіль ЖАРКО. Пакуль на дыспансерызацыю прыходзяць 60-70 працэн-таў беларусаў. Пры гэтым міні-стр упэўнены, што новыя заха-ды, пры разумным іх правядзенні, не прывядуць да павелічэння чэр-гаў у паліклініках.

У праекце закона таксама прапісваюцца новыя віды ака-зання медыцнскай дапамогай (высокатэхналагічная, меды-ка-сацыяльная, паліатыўная), пашыраецца пералік умоў аказання медыцынскай дапа-могі (аддзелены дзённяна пра-бывання, па-за арганізацыямі аховы здароўя).

Змены ў Закон «Аб ахове здароўя» прадугледжваюць павышэнне ўзроставай план-кі пры правядзенні стэрыліза-цыі мужчын і жанчын. Гэты метад кантрацэпцыі дазваляецца праводзіць у медыцынскіх установах па пісьмовай заяве пацыента ва ўзросце старэй за 35 гадоў альбо пры наўнян-сці ў яго не менш за 2 дзяцей, а ў выпадку медыцынскіх пака-занняў — незалежна ад узро-стку і наяўнасці дзяцей. У дзею-чым законе няма падобных аб-межаванняў для незваротнага спосабу кантрацэпцыі.

— У практыцы дастаткова выпадкаў, калі жанчына пасля стэрылізацыі ў маладым узро-сць вымушана была звяртацца да метаду ЭКА, бо жшчэўва абставіны змяніліся і ўзнікла патрэба нарадзіць яшчэ дзі-ця.

— патлумачыла неабходнасць увядзення ўзроставага абме-жавання намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і мола-дзевай палітыцы Аляксандр ЦАЦЮХА. — Цяпер такія падставы ёсць у законапраекце.

Міністэрства аховы здароўя мае намер давесці ўзровень дыспансерызацыі насельні-цтва як мінімум да 94 працэн-таў, паведаміў журналістам міні-стр аховы здароўя Васіль ЖАРКО. Пакуль на дыспансерызацыю прыходзяць 60-70 працэн-таў беларусаў. Пры гэтым міні-стр упэўнены, што новыя заха-ды, пры разумным іх правядзенні, не прывядуць да павелічэння чэр-гаў у паліклініках.

У праекце закона таксама прапісваюцца новыя віды ака-зання медыцнскай дапамогай (высокатэхналагічная, меды-ка-сацыяльная, паліатыўная), пашыраецца пералік умоў аказання медыцынскай дапа-могі (аддзелены дзённяна пра-бывання, па-за арганізацыямі аховы здароўя).

Змены ў Закон «Аб ахове здароўя» прадугледжваюць павышэнне ўзроставай план-кі пры правядзенні стэрыліза-цыі мужчын і жанчын. Гэты метад кантрацэпцыі дазваляецца праводзіць у медыцынскіх установах па пісьмовай заяве пацыента ва ўзросце старэй за 35 гадоў альбо пры наўнян-сці ў яго не менш за 2 дзяцей, а ў выпадку медыцынскіх пака-занняў — незалежна ад узро-стку і наяўнасці дзяцей. У дзею-чым законе няма падобных аб-межаванняў для незваротнага спосабу кантрацэпцыі.

— У практыцы дастаткова выпадкаў, калі жанчына пасля стэрылізацыі ў маладым узро-сць вымушана была звяртацца да метаду ЭКА, бо жшчэўва абставіны змяніліся і ўзнікла патрэба нарадзіць яшчэ дзі-ця.

— патлумачыла неабходнасць увядзення ўзроставага абме-жавання намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і мола-дзевай паліты

КУЛЬТУРНАЕ ЖЫЦЦЁ «КУЛЬТУРНАЙ СТАЛІЦЫ»

9 снежня Магілёў афіцыйна перадае званне культурнай сталіцы СНД кіргіскаму гораду Ош і казахскаму Алматы. А эстафету культурнай сталіцы Беларусі прымае на гэты раз старадаўняе Гродна. З гэтай нагоды ў Магілёве пройдуча ўрачыстыя мерапрыемствы, адкрыецца выстава-прэзентацыя «Магілёў — культурныя традыцыі: ад мінулага да сучаснасці», адбудзецца вялікі гала-канцэрт. У гонар таго, што горад на працягу года быў цэнтрам культурнага жыцця, на плошчы каля гарвыканкама з'явіцца адмысловы памятник знаку. Пра тое, што з запланаванага ўдалося здзейсніць, а што засталася «за кадрам», наша гаворка з начальнікам галоўнага ўпраўлення па ідэалагічнай рабоце, культуры і справах моладзі Магілёўскага аблвыканкама Анатолем СІНКАЎЦОМ.

— Анатоль Анатольевіч, наколькі адказна было Магілёву адпавядаць адначасова статусу культурнай сталіцы Беларусі і краін СНД?

— Магілёў — другі горад у Беларусі пасля Гомеля, які атрымаў такі высокі статус. Улічвалася яго гісторыя, традыцыі, побыт. А канцэрты і культурныя падзеі — гэта прыгожы дадатак да таго, чым багаты наш горад. Званне «культурная сталіца» — гэта нешта на кшталт брэнда. Вы бачылі, колькі сёлета было гасцей фестывалю «Залаты шлягер»? Яны ехалі ў Магілёў менавіта як у культурную сталіцу. Для нас было вельмі ганарова несці такі высокі статус. Памятны знак, які зрабіў вядомы магілёўскі скульптар Андрэй Вараб'ёў, стане сімвалам гэтай значнай падзеі ў жыцці Магілёва.

— Год быў вельмі багаты на розныя культурныя падзеі. Якую падтрымку ў гэтым аказала Саюзная дзяржава?

— Саюзная дзяржава, за што ёй вялікі дзякуй, дапамагла ў шматлікіх праектах. Сёлета мы пашырылі межы міжнароднага пленэру па жывапісе «Вобраз Радзімы ў выяўленчым мастацтве». Упершыню адбыўся абмен юнымі мастакамі: спачатку да нас прыехалі 15 хлопчыкаў і дзяўчат з Расіі, а потым нашы дзеці працавалі ў музеі-запаведніку імя Паленая ў Тульскай вобласці. І гэта толькі адзін прыклад. Разам з калегамі са Смаленска мы аднавілі сцэнічныя і бытавыя касцюмы. Цяпер мы адзіныя ў рэспубліцы маем касцюмы ўсіх рэгіёнаў вобласці і Магілёва. У іх арнаменты зашыфраваны інфармацыя, па якой нашы продкі вызначалі, адкуль прыехаў чалавек.

— Чула, што менавіта статус культурнай сталіцы падштурхнуў да ідэі стварэння пры абласным мастацкім музеі імя Паўла Масленікава майстэрні для моладзі.

— Так. І як сведчаць вынікі анкетавання гараджан, гэтая майстэрня вельмі запатрабавана. Творчая лабораторыя па жывапісе запрачае ўжо са студзеня. Яна размешчана ў майстэрні Паўла Васільевіча Масленікава, дзе знаходзіцца яго рэчы, у тым ліку мальберт і фарбы. А галоўнае, тут захавалася энергетыка вялікага майстра, яго аўра. Усё гэта, я ўпэўнены, будзе падымца творчым дух нашых юных мастакоў. Вядомы майстры будуць даваць для іх майстар-класы. Ужо ёсць дамоўленасць з народным мастаком Расіі Юрыем Кугачам, выстава якога запланавана на 14 студзеня. Статус «культурная сталіца» падштурхнуў нас да ідэі стварэння і іншых творчых лабораторыяў: харэаграфіі і музычных дзячэй.

— Як рэалізуецца праект па падтрымцы маладых талентаў Магілёўшчыны?

— Вялікую папулярнасць мае рэспубліканскі праект «Акадэмія талентаў». Падобны да яго працуе ў нас пры прадзюсарскім цэнтры абласной філармоніі. Кіраўнік аркестра народных інструментаў Мікалай Алданаў выяжджае ў раёны і адбірае таленавітых дзяцей. Калі яны выступаюць разам з аркестрам, адчуваеш, які гэты пазітыўны рух уперад.

— Сёлета магілёўскі тэатр лялек атрымаў Гран-пры міжнароднага фестывалю M@рт.г. такт»...

— Спектакль «Гамлет», які пастаніў наш тэатр лялек, не толькі ўсхваляваў тое міжнароднае журы, якое ўручыла яму Гран-пры тэатральнага фестывалю, але ўсталяваў і далёкае замежжа. Мы атрымалі запрашэнне нават з Вялікабрытаніі. Не так даўно тэатр вярнуўся з Польшчы, дзе атрымаў

— На жаль, Магілёў не можа пахваліцца і тым, што мае шмат помнікаў...

— Мы ўжо не першы год працуем над тым, каб увекавечыць памяць герояў магілёўскай абароны палкоўніка Сямёна Куцэпава і генерала Міхаіла Раманава, а таксама пісьменніка Канстанціна Сіманава. Стварэнне мемарыяльнага ансамбля на Буйніцкім поле было запланавана яшчэ ў 2009 годзе. Ідэя належыць ветэранам Магілёва, якія жадалі, каб падзвіг герояў 172-й стралковай дывізіі, якая ў 1941 годзе першая прыняла ўдар нямецкіх танкаў на сябе, быў ушанаваны. Гэты праект ацэннаўся ў 2 мільярды рублёў. Ажыццявіць задуманае планавалася за кошт сродкаў Саюзнай дзяржавы. Ідэю нават падтрымаў кіраўнік фракцыі Дзяржаўнай Думы Федэральнага сходу Расіі Генадзь Зюганав, аб чым абвясціў Пастаянны камітэт Саюзнай дзяржавы. Магілёўскія ветэраны атрымалі абнадзейлівае пісьмо, дзе растлумачваўся парадак арганізацыі фінансавання. Але праз некалькі гадоў у фінансаванні гэтага помніка адмовілі. Гэтае пытанне падымалася неаднойчы, але пакуль што засталася нявырашаным. Усё ўпіраецца ў грошы. Калі б не гэта, то мы з задавальненнем увекавечылі б не толькі герояў вайны, але і іншых нашых дзячэй. Напрыклад, таго ж Дэмбавецкага. Гэты губернатар шмат што зрабіў для нашай вобласці. Але сёння помнік каштуе вялікіх грошай. Калі грамадства прыме ўдзел у зборы сродкаў, то гэтую задачу будзе лягчэй выканаць.

— У вобласці даўно праводзіцца даволі рэдкі фестываль па кераміцы «Арт-Жыжал». На яго прыязджаюць удзельнікі нават з далёкага замежжа. Гаворка аб стварэнні музея керамікі ў Бабруйску являецца ўжо не першы год. Але ён да сённяшняга дня так і не быў створаны.

— Сам калісьці стаяў каля вытокаў адкрыцця названага фестывалю, таму для мяне гэта справа прынцыпу. Калекцыя работ «Арт-Жыжал» вельмі багатая. Сёння ніводная краіна ў свеце не можа гэтым пахваліцца. Самае галоўнае дасягненне фестывалю ў тым, што ён аднавіў забытыя традыцыі нашых продкаў і перадае іх маладому пакаленню. Сёння вядучыя перамоў з мэрам Бабруйска аб тым, каб пад музей быў аддзелены адзін з бастэяў Бабруйскай крэпасці. У наступным годзе пачнецца распрацоўка дакументацыі для адкрыцця гэтага музея. Гэтае пытанне абавязкова будзе вырашана. Мы павінны захаваць каштоўную спадчыну для нашчадкаў.

— А што не атрымалася зрабіць за гэты год?

— Не атрымалася зрабіць вялікую канцэртную залу. З гэтай праблемай да нас звярнуліся жыхары Магілёва. Мы разлічвалі на фінансавую падтрымку, але пакуль пытанне застаецца адкрытым. Тым не менш мысцэавае кіраўніцтва таксама зацікаўлена ў гэтым. Разам з тым, нам не хапае вялікай сцэны і для канцэртаў «Залатога шлягера». Сёння над гэтай ідэяй працуюць архітэктары горада.

Магілёўцы вельмі ўдзячныя за тое, што ў горадзе з'явіўся філіял Нацыянальнага акадэмічнага тэатра оперы і балета, што яны маюць магчымасць дакраднуцца да вялікага мастацтва.

Налі ЗІГУЛЯ.

Навукоўцы Беларусі, заклапочаныя захаваннем важных для нашай экалогіі біятопаў — лясоў, балот, азёр і рэк — сабралі багаты матэрыял для выдання кнігі-даведніка «Рэдкія біятопы Беларусі». Іх памкненні падтрымалі Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Беларусі, Праграма развіцця ААН, Глобальны экалагічны фонд, Праект «Біяразнастайнасць», Інстытут эксперыментальнай батанікі Акадэміі Навук Беларусі. У кнізе прадстаўлены 43 катэгорыі беларускіх біятопаў, якія маюць міжнароднае і нацыянальнае значэнне.

УНІКАЛЬНАЯ КНІГА БІЯТОПАЎ

— Выданне стане важным інструментам фарміравання нацыянальнай практыкі аховы біятопаў, а таксама выканання патрабаванняў Бернскай канвенцыі, якую падпісала і Беларусь, — гэтая думка прагучала ў час прэзентацыі кнігі, якая прайшла ў сценах Нацыянальнага мастацкага музея ў Мінску. У прэзентацыі выдання ўзялі ўдзел прадстаўнік ААН / ПРААН у Беларусі Санака Самарасінха, намеснік міністра прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Ігар Качанюк.

Паколькі сёлета спяўаюцца 45 гадоў надання ахоўнага статусу аднаму з унікальных біятопаў Еўропы — балоту Ельня, да прэзентацыі кнігі было прымеркавана і адкрыццё фотавыстаўкі «Балота Ельня. 9000 гадоў прыгажосці». Аўтарам не толькі прыгожых, але і рэдкіх кадраў з'яўляецца фатограф з пасёлка Шаркаўшчына Валерый Кавалёнак.

На фотаздымку ўдзельнікі аўтарскага калектыву кнігі-даведніка «Рэдкія біятопы Беларусі» Аляксандр Пугачэўскі, Ігар Рудакоўскі і Максім Ярмохі. Экспазіцыя фотаздымкаў з Ельні Валерыя Кавалёнка.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

■ У эфіры

XXL — ФАРМАТ ДЛЯ ЎСІХ ПАМЕРАЎ

Тэлеканал «Беларусь-1» прыступіў да выпуску новага глянцавага часопіса «XXLwomanTV». Пад «вокладкай» — мода і здароўе, догляд сябе і выхаванне дзяцей, культурныя мерапрыемствы і падзеі свецкага жыцця — карцей, усе тэмы, якія цікавяць сучасных жанчын і не толькі іх.

Фота прэспарту БТРК

Вядучы праграму спявачка, салістка прадзюсарскага цэнтра «Спамаш» Алена Ланская, для якой праца па той бок экрану — гэта новы вопыт, і добра знаёмы гледачам па праграме «Добрай раніцы, Беларусь» Глеб Давыдаў. А гасямі першых выпускаў тэлечасопіса сталі Аляксей Хлостыў і Іна Афанасьева.

Дарэчы, у тэлевізійных кулуарах «XXLwomanTV» называюць аналагам праграмы «Культурныя людзі». Нагадаем, гэта праграма, якую стварыла і вяла эфектыўная брутэтка Аліна Краўцова, 5 гадоў была галоўным тэлегідам па культурных падзеях Беларусі і нават атрымала прафесійную прэмію «Тэлеваршыня». Яе спадкаемца — «Культур-

ныя людзі» — з Дамітрыем Кахно і спявачкай Наталляй Лук'янцавай — пратрымаўся ў эфіры ўсяго адзін сезон. Якім атрымаецца трэці пераёмнік, пакажа час. Пакуль жа вядучы новай праграмы прызначаюць спатканне гледачам кожную нядзелю пасля поўдня.

Калі: 8 снежня, 13.15.

Дзе: «Беларусь-1».

Вікторыя ЦЕЛЯШУК

Працягваецца падпіска на «Звязду» на I квартал і I паўгоддзе 2014 года!

Шаноўныя сябры!

Падпіска на газету можна ў любым аддзяленні паштовай сувязі; з дапамогай аплата-даведачнага тэрміналу РУП «Бел-

пашта»; праз сістэму «інтэрнэт-падпіска» на сайце www.belpost.by; у кіёсках «Белсаюздрука»; у паштальёнах.

Падпіска, дарэчы, можа стаць добрым калійным падарункам для вашых родных і блізкіх, для вашых сяброў.

Індэкс/пэрыяд	1 месяц	3 месяцы	6 месяцаў
63850 (для індывідуальных падпісчыкаў)	47 500	142 500	285 000
63145 (для ветэранаў ВAB і пенсіянераў)	42 750	128 250	256 500
63858 (для ведамасных падпісчыкаў)	95 300	285 900	571 800
63239 (ведамасная падпіска для ўстаноў міністэрстваў адукацыі, культуры і аховы здароўя)	85 800	257 400	514 800

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

ПАНЯДЗЕЛАК, 9 СНЕЖНЯ

1 БЕЛАРУСЬ 1

6.00, 7.20, 8.15 Добрай раніцы, Беларусь!
7.00, 8.00 (з сурдаперакладам), 9.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.25 Навіны.
7.05, 8.05 Дэлеавае жыццё.
7.10, 8.10, 19.40, 23.05 Зона Х.
9.10 У цэнтры ўвагі.
10.00 Камедыя «Астэрыкс і Абельікс. Місія «Клеапатра»».
12.10, 14.55, 18.35 Evrovision. Без каментарыяў.
12.15 Дзень у вялікім горадзе.
13.25 Клуб рэдактараў.
14.10 Вобод планеты.
15.15, 18.40 Навіны рэгіёна.
15.25 Журналісцкае расследаванне.
15.55 Заўтра — гэта мы!
16.25 Усё як трэба!
16.50 Мюзікл «Залатая Рыбка».
19.20 Арэна.
19.55 Форум.
21.00 Панарама.
21.45 Серыя «Сваты-б». 1-я серыя.
22.55 Актуальнае інтэрв'ю.
23.45 Дзень спорту.
23.55 Трылер «Сустрэчнае расследаванне».

2 БЕЛАРУСЬ 2

7.00 Раніца.
9.00, 21.20 Тэлебарометр.
9.05, 17.55 Серыя «Я — це лахуёйнік».
10.10 Навіны надвор'я.
10.45, 23.40 Серыя «Следства вядзе Да Вінчы».
12.25 Дак. фільм «Ціроновыя вынікі Алімпіады».
12.55 Камедыя «Паласаты рэжыс».
14.40 Баявік «Затура: касмічная прыгода».
16.40 Беларускае часінка.
18.55 Серыя «Пятроўка, 38. Каманда Самінава». 1-я і 2-я серыі.
21.25 КЕНО.

3 БЕЛАРУСЬ 3

7.30 «Дабраранак».
8.00, 12.05, 18.40, 0.10 «Калейдаскоп».
8.05, 12.10, 0.15 «Год у гісторыі».
8.20 «Цуды прыроды». Чэхія. Куба. Фіджы.
8.55 «Камертон». Піяніст Сяргей Тарасю.
9.20 «Палескі пачастунак». Салёнае сала.
9.35 Маст. фільм «Раскол».
10.20, 22.05 «Дыя@блог».
«Пра мову».
10.50 «Тры таварышы». Маст. фільм.
12.25, 23.45 «Святло далёкай зоркі». Паміці Патра Падкавырава.
12.55, 23.15 «Аўтограф».
13.20 «Сінематэка». Аляксандр Яфрэмаў.
14.05 «Карані».
14.35 «Свет прыроды».
14.45 «Пейзажы скрозь час».
Ван Гог.
15.15 «Рэйндрэд з атамнай зоны». Маст. фільм.
16.40 «Наперад у мінулае».
17.10 «Легендныя Я. Драждзючкі».
17.30 «Росчырк часу». Касцёл Святога Станіслава ў Магілёве.
17.50 «Лабірынты».
18.50 «Валерыі Чкалаў». Маст. фільм.
20.30 Калыханка.
20.45 «Давай пажэнімся». Маст. фільм.
22.30 Серыя «Замах». 1-я серыя.

5 БЕЛАРУСЬ 5

8.00 Футбол. Чэмпіятат Англіі. Прэм'ер-ліга. «Фулхэм» — «Астан Віла».
9.55 Футбол. Чэмпіятат Англіі. Прэм'ер-ліга. «Арсенал» — «Фергюсон».
11.45, 14.35 Б'ятлон. Хокфільдз. Гонка праследавання.

12.45 Хакей. КХЛ. «Адмірал» — «Дынама» (Мінск).

15.35 Футбол. Чэмпіятат Англіі. «Сандэрленд» — «Тотэнхэм».
17.35 Баскетбол. Ліга ВТБ. ЦСКА — «Чырвоны Кастрычнік».
19.20 Гандбол. Чэмпіятат Беларусі. СКА — «Дынама» (Мінск).
20.55 Авертайм.
21.25 Фактар сілы.
21.55 Футбол. Чэмпіятат Англіі. Аглед тура.
22.55 Футбол. Чэмпіятат Англіі. «Уонсі» — «Хал Сіці».

АНТ

6.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00 (з субцітрамі), 20.30 Навіны навіны.
6.05 «Наша раніца».
9.05 Контурі.
10.05 «Жыццё здарова!».
11.05, 13.05, 16.00, 18.15, 21.00 Навіны спорту.
11.10 Серыя «Закрытая школа».
12.10 «Яны і мы».
13.10 «Добрага здаровай-ка!».
13.55 «Модны прыгавор».
15.00 «Сам-насам з усімі».
16.15 «Зразумець. Дарэваць».
16.55 «Давай пажэнімся».
18.20 «Адваротны адлік».
«Гісторыя Беларусі. Ірландскі след».
19.00 «Чкай мяне».
20.00 Час.
21.05 Ток-шоу «Пазіцыя».
22.05 Трылер «Сотавы».
23.30 «Вячэрні Ургант».
0.30 Навіны навіны.

СТБ

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
6.10, 17.20 «Мінчэнына».
6.20, 7.45 «Раніца. Студыя добрага настрою».
7.40, 20.10, 22.55 «СТБ-спорт».
8.30 «Тыдзень».
9.45 «Вялікае снеданне».
10.40, 17.30 «Званая вячэра».
11.35 «Такі лёс».

12.30 «Джэймі ў сябе дома».
13.00 «Глядзець усімі».
13.30 «Вялікі горад».
14.30 «Зорны рынг». Новы сезон. Б'тва кавер-бэндаў».
15.45 «100 працэнтаў».
16.20 «Наша справа».
16.50 «Па законе».
18.30 «Вялікія тайны. Храмы багоў».
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.15 Фантастыка «Ультрафільм».
22.00 «Рэпарцёрскія гісторыі».
23.00 «Ваенная тайна».
0.40 Серыя «Знахар».

MIP

5.00 Серыя «Пяць хвілін да метра».
6.35 М/ф.
7.05 «Цік-так».
7.20 Серыя «Заручальны прысянка».
9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 Навіны Саюзнанасці (бегучы радок).
9.15 Маст. фільм «Якой шанцуе».
10.35, 0.40 «Па-руску кажучы...».
11.45 «Агульны рынак».
12.25, 2.30 Серыя «Клон».
14.10 Дак. фільм «У свеце мінулага».
15.20, 22.05 Ток-шоу «Слова за слова».
16.20 Серыя «Жаночы раман».
18.25 «Беларусь сёння».
19.00 Серыя «Паляванне на ізюбара».
21.25 «Акіянты».
21.40, 4.10 Дак. фільм «Рэальны свет».
23.00 Серыя «Красная плошча».

1.05 Маст. фільм «Не пры- выкайце да цуду».

7.00 «Раніца Расіі».
10.00 «Карціна свету».
10.55 Надвор'е на тыдзень».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.

11.30 «Ранішняе@пашта».
12.00 «Памы эфір».
13.00 «Шукальнікі».
13.50, 16.50, 19.50, 0.35 Навіны — Беларусь».
14.30 Ток-шоу «1000 дробязяў».
15.10 Ток-шоу «Пра самае галоўнае».
15.55 «Асаблівы выпадак».
17.10 Серыя «Гаспадыня майго лёсу».
18.05 Серыя «Тайны інстытута высакародных дзячэй».
18.55, 20.40 Серыя «Востраў непатрэбных людзей».
21.45 Серыя «Браты па абмене».
23.35 Серыя «Тайны следства».

НТБ—БЕЛАРУСЬ

6.00 «НТБ раніца».
8.40 «Новае рускія сенсачыі».
9.35, 10.20 Серыя «Вяртанне Мухтар».
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сёння».
11.00 «Да суда».
11.55, 13.25 «Суд прысяжных».
14.25 «Справа ўрачоў».
15.10 «Гэтуем з Аляксеем Зімінным».
15.40, 18.35 Аглед. Надзвычайнае здарэнне.
16.25 «Пракурорская праверка».
17.40 Ток-шоу «Гаворым і паказваем».
19.35 Серыя «Вышук-2».
23.05 Сёння. Вынікі.
23.30 «Аноўны закон».
0.30 «Песня для вашага стала».

8 КАНАЛ

7.00, 12.10, 18.55, 21.05, 23.50 «Надвор'е».
7.05 «На рыбалку».
9.00, 14.25 Серыя «Цудоўныя стагоддзі».
9.20, 17.30 Серыя «Касл».
10.25 «Сінематэка». Маст. фільм «Дрэнная слава».

12.15 Драма «Паліўнічыя на гангстар».
14.10 «Кінаблэкнот».
16.00 Мультипард.
16.15 «Мой любімы гадзавенец».
16.45 Серыя «Пякельныя коткі».
19.00 Серыя «Удар у адказ».
20.50 «Вечарніца».
21.10 Драма «Халодная гара».

ВТБ

6.00, 1.00 «PLAY».
8.00, 14.00, 18.00 Скetch-шоу «б кадраў».
8.30, 17.30 «С.У.П.».
9.00, 20.00 Серыя «Два бацькі і два сыны».
10.00 «Шчасце без ахвяр».
11.00, 22.20 Серыя «Маргоша».
12.00, 21.10 Серыя «Маладзёжка».
13.00, 16.30 Скetch-шоу «Анекдоты».
13.30, 17.00 Скetch-шоу «Адна за усіх».
14.30, 23.30 «Аўташкола».
15.00 Серыя «Крамлёўскія курсанты».
16.00, 18.30 Скetch-шоу «Даше моладзі».
19.00 Серыя «Васьмідзісятнік».
0.00 «Дарожныя войны».
0.30 «Ч.П.?».

КУЛЬТУРА

6.00 «Еўраныяс».
9.00, 14.40, 18.30, 22.15 Навіны культуры.
9.15 «Нагледальнік».
10.15 Маст. фільм «Яны ішлі на ўсход».
12.35, 1.30 Дак. фільм «Лёў Гімліў. Пераадоленне хаосу».
13.05, 21.30 Серыя «У крузе першым».
13.45, 20.30 «Сусветныя скарбы культуры».
14.00 Дак. фільм «Яго пра неаскадзіцельства таварыш Бахрушына».
15.40 Маст. фільм «З вечара да паўдня».

17.05 Барыс Беразоўскі і Брыжыт Анжэрэ. Фартэп'яныя дуэты.
17.35 Дак. фільм «Аляксандр Пятроў. Майстэрства на кончыках пальцаў».
18.45 Галоўная роля.
19.05 «Саці. Насумная клавіца».
19.45 Дак. фільм «Спіс Кіслява. Выратаваныя з пекла».
20.45 «Тым часам».
22.35 Маст. фільм «Вавілон ХХ».

УСЯБЫТНІ НАСТАЛЬГІЯ

5.00 «Буй час». 2008 год.
6.10 Сустрэча ў «Астанкіне» з Міхаілам Задорнавым. 1992 год.
7.25 «Муз-Эка-90». Памяці Дзюна Лёнава. 1990 год.
9.00 «Казачнае падарожжа містэра Більбо Бэгінса, Хобіта праз дзікі краі, чорны лес, за туманнай горай. Туды і назад». Фільм-спектакль. 1984 год.
10.10 «Музыка ў эфіры».
10.10 «Музыка ў эфіры».
11.00 «Сюз'ор'е «Авацыя» ў Ялце». Канцэрт. 1991 год.
12.00, 3.00 «Колба часу».
13.05 «Ноч-90». Канцэрт.
14.10 «У коле сяброў. Вас запрашае Эльдэр Рэзанаў». 1986 год.
16.10 «Голе цудаў». 1992 год.
17.00 «Марафон-15 — малы». 1993 год.
17.30 «Карнавал». Фільм-канцэрт.
18.00 «Брава, краіна Саветаў!». Дак. фільм.
18.40 «Расказы пра Кешку і яго сяброў». 1-я серыя. Маст. фільм.
20.00, 2.00 «Ас».
21.00 «Народжаныя ў СССР»

АЎТОРАК, 10 СНЕЖНЯ

1 БЕЛАРУСЬ 1

6.00, 7.20, 8.15 Добрай раніцы, Беларусь!
7.00, 8.00 (з сурдаперакладам), 9.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.35 Навіны.
7.05, 8.05 Дзелавае жыццё.
7.10, 8.10, 19.40, 23.15 Зона Х.
9.10, 17.35 **Серыял «Сэрца Мары»**.
10.05, 19.55 **Серыял «Такое звычайнае жыццё»**.
11.00 Дак. серыял «Містычны гісторыі».
12.10, 14.55 Evrovision. Без каментарыяў.
12.15 Дзень у вялікім горадзе.
13.25 Навшы.
13.40, 21.45 **Серыял «Сваты-6»**.
15.15, 18.40 Навіны рэгіёна.
15.25, 0.05 **Серыял «Джамайка»**.
16.25 Арэна.
16.45 Ток-шоу «Здароўе».
19.20, 22.55 Сфера інтарэсаў.
21.00 Панарама.
23.35 Дзень спорту.

2 БЕЛАРУСЬ 2

7.00 Раніца.
9.00, 21.20 Тэлебарометр.
9.05, 17.25 **Серыял «Я — це-лаахойнік»**.
10.15 Рэпартаж «Беларускай часінка».
11.15 Выходзі за дах.
12.15, 18.55 **Серыял «Пятроўка, 38. Каманда Самёнава»**.
14.20, 21.30 **Серыял «Інтэр-ны»**.
15.30 **Серыял «Рэальныя хлопцы»**.
16.40 Беларуска часінка.
21.25 КЕНО.

СЕРАДА, 11 СНЕЖНЯ

1 БЕЛАРУСЬ 1

6.00, 7.20, 8.15 Добрай раніцы, Беларусь!
7.00, 8.00 (з сурдаперакладам), 9.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.25 Навіны.
7.05, 8.05 Дзелавае жыццё.
7.10, 8.10, 19.40, 23.05 Зона Х.
9.10, 17.30 **Серыял «Сэрца Мары»**.
10.05, 19.55 **Серыял «Такое звычайнае жыццё»**.
11.00 Дак. серыял «Містычны гісторыі».
12.10, 14.55, 18.35 Evrovision. Без каментарыяў.
12.15 Дзень у вялікім горадзе.
13.25 Навшы.
13.40, 21.45 **Серыял «Сваты-6»**.
15.15, 18.40 Навіны рэгіёна.
15.25, 23.55 **Серыял «Джамайка»**.
16.30 Зямельнае пытанне.
17.00 БеларусьLIFE.
19.20 Спецыяльны рэпартаж.
21.00 Панарама.
22.55 Актуальнае інтэрв'ю.
23.45 Дзень спорту.

2 БЕЛАРУСЬ 2

7.00 Раніца.
9.00, 21.20 Тэлебарометр.
9.05, 17.55 **Серыял «Я — це-лаахойнік»**.
10.15 Цудоўная самёрка. Другі эпізод. Фігурнае катанне.
10.50 **Серыял «Следства вядзе Да Вінчы»**.
11.55 **Серыял «Пятроўка, 38. Каманда Самёнава»**.
14.00, 21.35 **Серыял «Інтэр-ны»**.
15.15 Кінапоўскае «Шэльма».
16.40 Беларуска часінка.
18.55 Хакей. КХЛ. «Дынама» (Мінск) — «Віцязь».
21.25 Спортлато 5 з 36.
21.30 КЕНО.
23.25 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА.

ЧАЦВЕР, 12 СНЕЖНЯ

1 БЕЛАРУСЬ 1

6.00, 7.20, 8.15 Добрай раніцы, Беларусь!
7.00, 8.00 (з сурдаперакладам), 9.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.35 Навіны.
7.05, 8.05 Дзелавае жыццё.
7.10, 8.10, 19.40, 23.15 Зона Х.
9.10, 17.30 **Серыял «Сэрца Мары»**.
10.05, 19.55 **Серыял «Такое звычайнае жыццё»**.
11.05 Дак. серыял «Містычны гісторыі».
12.10, 14.55, 18.35 Evrovision. Без каментарыяў.
12.15 Дзень у вялікім горадзе.
13.25 Навшы.
13.45, 21.45 **Серыял «Сваты-6»**.
15.15, 18.40 Навіны рэгіёна.
15.25, 0.05 **Серыял «Джамайка»**.
16.25 Каробка перадач.
17.00 Тайны следства.
19.20, 22.55 Сфера інтарэсаў.
21.00 Панарама.
23.50 Дзень спорту.

2 БЕЛАРУСЬ 2

7.00 Раніца.
9.00, 22.55 Тэлебарометр.
9.05, 17.55 **Серыял «Я — це-лаахойнік»**.
10.15 Выходзі за дах.
10.55 **Серыял «Следства вядзе Да Вінчы»**.
12.45 Цела чалавека.
13.20 Пад прыскам «Вядомыя».
14.00 **Серыял «Інтэрны»**.
15.10 Беларуска часінка.
16.25 Бялтон. Кубак свету. Эстафета.
18.55 **Серыял «Пятроўка, 38. Каманда Семёнава»**.
20.55, 23.30 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. У перапынку: 21.45 «КЕНО».

3 БЕЛАРУСЬ 3

7.30 «Дабрананак».
8.00, 11.40, 19.30, 0.30 «Калейдаскоп».

3 БЕЛАРУСЬ 3

7.30 «Дабрананак».
8.00, 12.20, 18.35, 0.35 «Калейдаскоп».
8.05, 12.25, 18.45, 0.40 «Галасы з мінулага».
8.15, 12.35, 0.45 «Год у гісторыі».
8.30 «Аляксандр Мядзведз».
Дак. фільм.
9.05 «Гейзажы скрозь час».
Амерыканскія імпрэсіяністы.
9.30, 22.55 **Серыял «Замах»**.
10.15, 22.30 «Дыя@блог».
«Пра літаратуру».
10.45 «Валерый Чкалаў». Маст. фільм.
12.50, 0.10 «Святло далёкай зоркі». Памяці Віктара Шматава.
13.15, 23.40 «Аўтограф».
13.45 «Буслян».
Кароткаметражныя фільм.
14.30 «Душа мае з імемем жаночым». Элаіза Ажэшка». Дак. фільм.
14.50 «Струны прасторы і часу». Уладзімір Пракапцоў.
15.15 «Давай пажнімся». Маст. фільм.
16.35 «Палескі пачастунак». Юшка.
16.50 «Скарбініца Міншчыны». Заслава. Спаса-Праабражэнская царква.
17.20 «Спецыяльны рэпартаж». Творчасць ансамбля «Сябры».
17.35 «Там, дзе пракладзе наш шлях». Гісторыя трамвая ў Санкт-Пецярбургу.
18.05 «Альманскія балоты».
18.50 «Пецярбургская ноч». Маст. фільм.
20.30 Калыханка.
20.50 «Наш чалавек у Сан-Рэма». Маст. фільм.

5 БЕЛАРУСЬ 5

8.00, 20.55 Футбол. Чэмпіятат Англі. Аглед тура.
9.00 Футбол. Чэмпіятат Англі. Прэмер-ліга. «Суонсі» — «Хал Сіці».
10.55 Авертайм.
11.20 Хакей. Чэмпіятат Рэспублікі Беларусь. «Нёман» (Гродна) — «Шахцёр».
13.20 Тэніс. Чыцынцэна, 1/4 фіналу. В. Азаранка — К. Вазнякіч.
15.15 Валейбол. Кубак выкліку. «Мінчанка» (Беларусь) — «Інбрук» (Аўстрыя).
16.50 Хакей. КХЛ. «Дынама» (Мінск) — «Металург» (Магітагорск).
18.05 Баскетбол. Кубак выкліку. «Цмокі-Мінск» — «Рыскі Спортсц» (Балгарыя).
22.00 Час футбола. Прэв'ю матчаў Лігі чэмпіёнаў.
22.40 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Анлайн гульніявога дня.
0.45 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. «Манчэстэр Юнайтэд» — «Шахцёр» (Данецк).
10.00 «Вялікія тайны. Храмы багоў».
10.00 «Глядзець усімі».
10.40, 17.30 «Званая вячэра».
11.35 **Серыял «Жаданая»**.
12.30 «Джэймі ў сабе дома».
13.00 «Цэнтральныя рэгіён».
13.50 **Маст. фільм «Ярык»**.
15.30 «Дзіўная справа».
16.50 «Па законе».
18.30 «Нам і не сіллася».
«Згубленыя».
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.15 **Маст. фільм «Малады майстар»**.
23.00 «Разумней не прыдумаш».
0.00 «Аўтапанарама».
0.25 **Серыял «Знахар»**. Заключныя серыі.

5 БЕЛАРУСЬ 5

11.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. «Галатасарай» — «Ювентус».
13.15, 18.50 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Аглед тура.
13.55, 19.30 Гандбол. СЕНА-ліга «Борац» (Боснія і Герцагавіна) — «БГК ім. Мая-кова».
15.20 Тэніс. Пекін. Фінал. С. Уільямс — Е. Янковіч.
17.05 Баскетбол. Кубак выкліку. «Цмокі-Мінск» — «Рыскі Спортсц» (Балгарыя).
20.55 Бялтон. Хохфільцэн. Гонка праследавання.
22.00 Час футбола. Прэв'ю матчаў Лігі чэмпіёнаў.
0.45 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. «Селцік» — «Мілан».
13.10 «Добрага здаровеіка!».
13.55 «Модны прыговор».
15.00 «Сам-насам з усімі».
16.15 «Зразумець. Дараваць».
16.55 «Давай пажнімся!».
18.20 «Наша Белараша».
18.50 «Няхай гавораць».
20.00 Час.
21.05 **Серыял «Адліга»**.
23.25 «Вячэрні Ургант».
0.05 **Маст. фільм «Тэрмін даўнасі»**.
1.45 Начныя навіны.

5 БЕЛАРУСЬ 5

7.30, 22.40 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Анлайн гульніявога дня.
9.40 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. «Манчэстэр Юнайтэд» — «Шахцёр» (Данецк).

5 БЕЛАРУСЬ 5

8.00 «Няхай гавораць».
20.00 Час.
21.05 **Серыял «Адліга»**.
23.25 «Вячэрні Ургант».
0.05 **Маст. фільм «Дача»**.
1.45 Начныя навіны.

5 БЕЛАРУСЬ 5

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
6.10, 17.20 «Міншчына».
6.20, 7.45 «Раніца. Студыя добрага настрою».
7.40, 20.10, 22.55 «СТБ-спорт».
9.00 «Вялікія тайны. Храмы багоў».
10.00 «Глядзець усімі».
10.40, 17.30 «Званая вячэра».
11.35 **Серыял «Жаданая»**.
12.30 «Джэймі ў сабе дома».
13.00 «Цэнтральныя рэгіён».
13.50 **Маст. фільм «Ярык»**.
15.30 «Дзіўная справа».
16.50 «Па законе».
18.30 «Нам і не сіллася».
«Згубленыя».
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.15 **Маст. фільм «Малады майстар»**.
23.00 «Разумней не прыдумаш».
0.00 «Аўтапанарама».
0.25 **Серыял «Знахар»**. Заключныя серыі.

5 БЕЛАРУСЬ 5

6.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00 (з субцітрамі), 20.30 Навшы навіны.
6.05 «Наша раніца».
9.05 «Жыцц здорава!».
10.25 «Кантрольная закупка».
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 Навіны спорту.
11.10 **Серыял «Закрытая школа»**.
12.10 «Яны і мы».
13.10 «Добрага здаровеіка!».
13.55 «Модны прыговор».
15.00 «Сам-насам з усімі».
16.15 «Зразумець. Дараваць».
16.55 «Давай пажнімся!».
18.20 «Наша Белараша».

7.40, 20.10, 22.55 «СТБ-спорт».
9.00, 18.30 «Нам і не сіллася».
«Згубленыя».
10.05 «Аўтапанарама».
10.40, 17.30 «Званая вячэра».
11.35 **Серыял «Жаданая»**.
12.30 «Джэймі ў сабе дома».
13.00 «Мінск і мінчане».
13.50 **Маст. фільм «Малады майстар»**.
15.50 «Уявіце сабе».
16.50 «Па законе».
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.15 **Маст. фільм «Дзякуй за шкакалад»**.
23.00 «Сакрэтныя тэрыторыі».
0.00 «Скардзіцца дазволена».
0.25 **Серыял «Знахар: Паляванне без правіл»**.

5 БЕЛАРУСЬ 5

6.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00 (з субцітрамі), 20.30 Навшы навіны.
6.05 «Наша раніца».
9.05 «Жыцц здорава!».
10.25 «Кантрольная закупка».
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 Навіны спорту.
11.10 **Серыял «Закрытая школа»**.
12.10 «Яны і мы».
13.10 «Добрага здаровеіка!».
13.55 «Модны прыговор».
15.00 «Сам-насам з усімі».
16.15 «Зразумець. Дараваць».
16.55 «Давай пажнімся!».
18.20 «Наша Белараша».
18.50 «Няхай гавораць».
20.00 Час.
21.05 **Серыял «Адліга»**.
23.25 «Вячэрні Ургант».
0.05 **Маст. фільм «Тэрмін даўнасі»**.
1.45 Начныя навіны.

5 БЕЛАРУСЬ 5

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
6.10, 17.20 «Міншчына».
6.20, 7.45 «Раніца. Студыя добрага настрою».

13.55 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Аглед тура.
14.40 Хакей. КХЛ. «Адмірал» — «Дынама» (Мінск).
16.30 Авертайм.
17.00 Валейбол. Кубак выкліку. Будайнік» (Беларусь) — «Шцінца-Эксплорэн» (Румынія).
19.20 Бялтон. Аніс. Эстафета.
20.55 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. «Валенсія» — «Кубань».
22.55 Час футбола.
23.40 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. «ПСВ» — «Чарнаморца» (Адэса).

5 БЕЛАРУСЬ 5

6.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00 (з субцітрамі), 20.30 Навшы навіны.
6.05 «Наша раніца».
9.05 «Жыцц здорава!».
10.25 «Кантрольная закупка».
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 Навіны спорту.
11.10 **Серыял «Закрытая школа»**.
12.10 «Яны і мы».
13.10 «Добрага здаровеіка!».
13.55 «Модны прыговор».
15.00 «Сам-насам з усімі».
16.15 «Зразумець. Дараваць».
16.55 «Давай пажнімся!».
18.20 «Наша Белараша».
18.50 «Няхай гавораць».
20.00 Час.
21.05 **Серыял «Адліга»**.
23.25 «Вячэрні Ургант».
0.05 «На ноч глядзячы».
1.05 Начныя навіны.

5 БЕЛАРУСЬ 5

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
6.10, 17.20 «Міншчына».
6.20, 7.45 «Раніца. Студыя добрага настрою».
7.40, 20.10, 22.55 «СТБ-спорт».
9.00, 18.30 «Нам і не сіллася».
«Згубленыя».
10.05 «Скардзіцца дазволена».

5 БЕЛАРУСЬ 5

16.20 **Серыял «Жаночы раман»**.
18.05 «Саюзнікі».
19.00 **Серыял «Паляванне на ізюбра»**.
21.25 «Акцэнтны».
21.40 Д/с «Рэальны свет».
23.00 **Серыял «Красная плошча»**.
1.00 **Маст. фільм «Рэбро Адама»**.

7.00 «Раніца Расіі».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.
11.30 «Прамы эфір».
12.40 **Серыял «Дзяткіўнае агенства «Іван ды Мар'я»**.
13.50, 16.50, 19.50, 0.35 Навіны — Беларусь.
14.30 Ток-шоу «1000 дробязяў».
15.10 Ток-шоу «Пра самае галоўнае».
15.55 «Асаблівы выпадак».
17.10 **Серыял «Гаспадыня майго лесу»**.
18.05 **Серыял «Тайны інстытута высакародных дзяўчат»**.
18.55, 20.40 **Серыял «Востраў непатрэбных людзей»**.
21.45 **Серыял «Браты па абмене»**.
23.35 **Серыял «Тайны следства»**.
0.45 «Спецыяльны карэспандэнт».

5 БЕЛАРУСЬ 5

6.00 «НТБ раніцай».
8.40, 10.20 **Серыял «Вяртанне Мухтара»**.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сёння.
11.00 «Да суда».
11.55, 13.25 «Суд прысяжных».
14.25 «Справа Урачоў».
15.15 «Справа густу».
15.40, 18.35 Аглед. Надзвычайнае здарэнне.
16.25 «Пракурорская праверка».
17.40 Ток-шоу «Гаворым і паказваем».
19.35 **Серыял «Вышук-2»**.
23.05 Сёння. Вынікі.
23.30 **Серыял «Нядзеля ў жаночай лазні»**.

7.40, 20.10, 22.55 «СТБ-спорт».
9.00, 18.30 «Нам і не сіллася».
«Згубленыя».
10.05 «Аўтапанарама».
10.40, 17.30 «Званая вячэра».
11.35 **Серыял «Жаданая»**.
12.30 «Джэймі ў сабе дома».
13.00 «Мінск і мінчане».
13.50 **Маст. фільм «Малады майстар»**.
15.50 «Уявіце сабе».
16.50 «Па законе».
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.15 **Маст. фільм «Дзякуй за шкакалад»**.
23.00 «Сакрэтныя тэрыторыі».
0.00 «Скардзіцца дазволена».
0.25 **Серыял «Знахар: Паляванне без правіл»**.

5 БЕЛАРУСЬ 5

7.00 «Раніца Расіі».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.
11.30 «Прамы эфір».
12.40 **Серыял «Дзяткіўнае агенства «Іван ды Мар'я»**.
13.50, 16.50, 19.50, 0.35 Навіны — Беларусь.
14.30 Ток-шоу «1000 дробязяў».
15.10 Ток-шоу «Пра самае галоўнае».
15.55 «Асаблівы выпадак».
17.10 **Серыял «Гаспадыня майго лесу»**.
18.05 **Серыял «Тайны інстытута высакародных дзяўчат»**.
18.55, 20.40 **Серыял «Востраў непатрэбных людзей»**.
21.45 **Серыял «Браты па абмене»**.
23.35 **Серыял «Тайны следства»**.
0.45 «Канстытуцыйная практыка».

5 БЕЛАРУСЬ 5

6.00 «НТБ раніцай».
8.40, 10.20 **Серыял «Вяртанне Мухтара»**.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сёння.
11.00 «Да суда».
11.55, 13.25 «Суд прысяжных».
14.25 «Справа Урачоў».
15.10 «Справа густу».
15.40, 18.35 Аглед. Надзвычайнае здарэнне.
16.25 «Пракурорская праверка».
17.40 Ток-шоу «Гаворым і паказваем».
19.35 **Серыял «Вышук-2»**.
23.05 Сёння. Вынікі.
23.30 **Серыял «Нядзеля ў жаночай лазні»**.
0.25 «Песня для Вашага століка».

5 БЕЛАРУСЬ 5

7.00, 12.40, 18.55, 21.05, 23.35 «Наворце».
7.05, 16.00 Мультипарад.

5 БЕЛАРУСЬ 5

11.35 «Мая планета».
12.00 Штогадовае пасланне Прэзідэнта РФ У.У. Пуціна Федэральнаму Сходу.
13.05 «Шыфры нашага цела. Сэрца».
13.50, 16.50, 19.50, 0.35 Навіны — Беларусь.
14.30 «Мая планета».
14.50 **Серыял «Дзяткіўнае агенства «Іван ды Мар'я»**.
15.50 «Асаблівы выпадак».
17.10 **Серыял «Гаспадыня майго лесу»**.
18.05 **Серыял «Тайны інстытута высакародных дзяўчат»**.
18.55, 20.40 **Серыял «Востраў непатрэбных людзей»**.
21.45 **Серыял «Браты па абмене»**.
23.35 **Серыял «Тайны следства»**.
0.45 «Паядынак».

5 БЕЛАРУСЬ 5

5.00 **Серыял «Галоўныя ролі»**.
6.35 М/ф.
7.05 «Цік-так».
7.20 **Серыял «Заручальны прэсцёнак»**.
9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 Навіны Садружнасці (бгучы радок).
9.15 **Маст. фільм «Тэрмін даўнасі»**.
10.55, 1.00 «Па-руску кажучы...».
11.10 «Дыяспары».
11.45 «Кыргызстан у асобах».
12.25, 3.10 **Серыял «Клон»**.
14.10 Дак. фільм «У свеце цудаў».
15.20, 22.25 Ток-шоу «Слова за слова».
16.20 **Серыял «Жаночы раман»**.
18.25 «Злачыства і пакаранне».
19.00 **Серыял «Паляванне на ізюбра»**.
21.25 «Акцэнтны».
21.40 **Серыял «Закон жыцця»**.
23.20 **Серыял «Красная плошча»**.
1.25 **Маст. фільм «Пашпарт»**.

5 БЕЛАРУСЬ 5

7.00 «Раніца Расіі».
11.00, 11.55 (спецыяльны выпуск), 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.
11.35 «Мая планета».
12.00 Штогадовае пасланне Прэзідэнта РФ У.У. Пуціна Федэральнаму Сходу.
13.05 «Шыфры нашага цела. Сэрца».
13.50, 16.50, 19.50, 0.35 Навіны — Беларусь.
14.30 «Мая планета».
14.50 **Серыял «Дзяткіўнае агенства «Іван ды Мар'я»**.
15.50 «Асаблівы выпадак».
17.10 **Серыял «Гаспадыня майго лесу»**.
18.05 **Серыял «Тайны інстытута высакародных дзяўчат»**.
18.55, 20.40 **Серыял «Востраў непатрэбных людзей»**.
21.45 **Серыял «Браты па абмене»**.
23.35 **Серыял «Тайны следства»**.
0.45 «Песня для Вашага століка».

5 БЕЛАРУСЬ 5

5 БЕЛАРУСЬ 5

8 КАНАЛ

■ Асоба

ВЕЧНА МАЛАДЫ АНДРЭЙ ЗАСПІЦКІ

Неўзабаве найстарэйшы скульптар Беларусі Андрэй Заспіцкі адзначыць свой 90-гадовы юбілей. Пра гэтага чалавека сапраўды можна сказаць, што жыццё прайшло недарэмна. Яго творы ўпрыгожваюць мінскія вуліцы: ля іх мы ўскладаем кветкі, сустракаемся падчас спатканняў, а часам проста праходзім міма, быццам не заўважаючы, але ўсё роўна ведаем, што яны ёсць. Помнікі Максіму Горкаму і Янку Купалу ў аднайменных парках, Міцкевічу, Цыялкоўскаму, Глебаву... Уся Беларусь пакланяецца яго героям: Скарыну — у Полацку, Настасі Купрынавай — у Жодзіне, Цётцы — у Астрыне, на яе радзіме...

Сціплая майстэрня ў адным з раёнаў Мінска. Менавіта тут стварае свае шэдэўры заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі. Нягледзячы на свой узрост, майстар-самавук па-ранейшаму ў страі. Толькі скончыў ляпіць Міхаіла Савіцкага, як ужо завячаецца ля бюста галоўнага дырыжора Нацыянальнага сімфанічнага аркестра. Заўтра будзе іншая справа, новы герой. Круціцца, бы тая вавёрка. Нават зараз, калі мы прыйшлі, не прысеў ніводнага разу: усё ходзіць, нешта паказвае. І так увесь час — без адпачынку, без прыпынку на доўгім шляху пад назвай жыццё.

З дынастыі творцаў

У далёкім 1924 годзе ў мястэчку Мазоўша, што каля Варшавы, у сям'і мастака-літографа і настаўніцы музыкі нарадзіўся хлопчык. На свет з'явіўся творца. Толькі пра гэта яшчэ ніхто не падазраваў, хоць меліся ўсе падставы: дзед быў мастаком, тата — майстрам плаката.

Спадчынасць зрабіла сваю справу. Творчыя здольнасці ў дзіцяці пачалі праяўляцца ўжо ў Варшаве, куды сям'я Заспіцкіх вымушана была пераехаць. Аднойчы бацька прынёс дахаты кнігу пра Мікеланджэла і скрыну з пластылінам. Чытаць малы Андрэйка не вельмі любіў, а вось ляпіць пачаў адразу. Маці, дзядулю, сяброў... Сына зазісалі на курсы лепкі і малевання. Там хлопчыку выдалі пасведчанне, дзякуючы якому ён мог бясплатна наведваць усе музеі Варшавы. З таго часу дома Андрэя амаль не бачылі: ён захаваўся... у мастацтва.

Першая вайна і другая... радзіма

У Мінск Андрэй Заспіцкі прыехаў яшчэ да вайны. У 1939 годзе пачалося наступленне немцаў на Польшчу. Дабраліся і да Варшавы.

— Здавалася, што жыццё скончылася, — успамінае Андрэй Міхайлавіч. — Ноччу ляталі самалёты, удзень не сціхала стралёныя.

На дом, дзе жыла сям'я Заспіцкіх, упала бомба. На шчасце, людзей толькі прысыпала. Пры дапамозе сяброў разам з іншымі жыхарамі пакінулі горад. Гэта была яго першая вайна...

У Мінску бацька ўладкаваўся ў Дом друку. Стаў каштоўным спецыялістам: дагтуль у калеравай літаграфіі тут яшчэ ніхто не працаваў. Пятнаццацігадовага Андрэя аддалі на выхаванне ў Дом народнай творчасці. Та-ленавітага хлопчыка хутка заўважылі — і ён трапіў у Маскву, на выставу першай дэкады беларускага мастацтва і літаратуры. Тут — і першы ўзнагароды! За бюст Дзяржынскага яму ўручылі Грамату Вярхоўнага Савета БССР.

Пасля такога поспеху Дом народнай творчасці накіраваў Андрэя Заспіцкага ў школу юных талентаў пры Акадэміі мастацтваў, што ў Ленінградзе. Разам з прадстаўніцкай усіх рэспублік былога СССР за год юнак засвоіў творчую навуку і паспяхова здае іспыты. Затым з лёгкасцю паступае ў акадэмію. Толькі вучыцца там Андрэю не давядзецца: неўзабаве пачнецца Вялікая Айчынная вайна. Юнак пакуль пра гэта не ведае, купляе білет на цягнік і адпраўляецца дахаты на канікулы.

Другая вайна і сустрэча з домам

Як толькі Андрэй Заспіцкі прыехаў у Мінск, пачалася вайна. Далейшы лёс маладога скульптара быў вырашаны. Для адпраўкі на фронт асобна Заспіцкіх не падыходзіла па ўзросце: адзін быў ужо дужа дарослым, другі — замалады. Разам з іншымі эвакуаваліся ў Сталінградскую вобласць. Як і многіх, іх адвезлі ў калгас, размеркавалі па хатах. Трэба было зарабляць на хлеб, і Андрэй пайшоў працаваць на кузню малаatabойцам.

У сваёй майстэрні, якую называе «другім домам».

Парашэчаткова свайго герояў Андрэй Заспіцкі лепіць з пластыліну. Такі метад працы скульптар пераняў з свайго настаўніка — Аляксея Глебава.

«Пяць гадоў не ведаў, дзе яны, што з ім, — успамінае скульптар. — Якое ж было шчасце ўбачыць іх жывымі! Я іх не пазнаў: за вайну яны вельмі змяніліся, моцна пастарэлі. А яны не пазналі мяне: казалі, што іх сын стаў дарослым».

ні, куды Заспіцкі прынёс ужо зробленую шылду з надпісам «Піва-воды». Грашмыа тады асабліва не плацілі, за работу з мастаком разлічыліся ліма-надам. Вось і сеў ён за столік, каб наталіць смагу. Насупраць сядзеў Быкаў. Разгаварыліся. Аказалася, што іх шмат што звязвае: да вайны вучыліся жывапісу, вавалі ў на франтах Вялікай Айчынай.

— Я прапанаваў Васілю разам са мной маляваць шылды, ён пагадзіўся, — расказвае Андрэй Міхайлавіч. — Вось і хадзілі мы з гэтымі таблічкамі па горадзе. Мы з ім вельмі пасябравалі. Я тады і падумаць не мог, што неўзабаве ён не карціны, а аповесці пачне пісаць.

Менавіта Васіль Быкаў пазней і паклікаў яго ў Мінск. Скажаў, куды трэба ісці. Гэта была май-стэрня Аляксея Глебава.

Бацька-Глебаў, візіт Машэрава і плач маці-патрыёткі

Так і зрабіў. Калі прыехаў у Мінск, адразу пайшоў на вуліцу Няжрасава — тут былі майстэрні Глебава, Азгура, Бёмбеля, яшчэ маладога Селіханова.

— Зайшоў да Аляксея Канстанцінавіча ў салдацкім шынцалі, у ботах, — згадвае скульптар. — Ён, амаль нічога не пытаючыся, даў мне пластылін і сказаў што-небудзь вылепіць. Ляпіў

два дні. На трэці ён мне і кажа: «Заставайся. Будзеш у мяне працаваць».

І ён застаўся. Глядзеў, як трэба ляпіць. У іх пачалі з'яўляцца сумесныя працы. Глебаў быў для яго больш, чым настаўнік: Заспіцкі называў яго бацькам.

З лёгкай глебаўскай рукі пачалася ў Заспіцкага праца па будаўніцтве Мінска. Ствараў помнікі, бюсты, барэльефы, мемарыяльныя дошкі... Над буіннымі праектамі працаваў у тандэме з іншымі скульптарамі. За помнік Купалу яго разам з Анкейчыкам і Гумілеўскім ўзнагародзілі Дзяржаўнай прэміяй БССР. А за манумент у гонар маці-патрыёткі ў Жодзіне скульптары Заспіцкі, Міско, Рыжанкоў і архітэктар Трафімчук сталі лаўрэатамі Дзяржаўнай прэміі СССР.

Андрэй Міхайлавіч яшчэ памятае, як гэты комплекс у міні-яцюрі памяшчаўся ў яго май-стэрні. Помнікі і тое, як сюды прыязджаў сам Машэраў, каб ацаніць будучы мемарыял. Лёс гэтай жанчынёй, у якой на вайне загінула пляцёра сыноў, яго вельмі ўсхваляваў. Таму ўвекавечыць гэтую трагедыю было для яго задачай № 1.

Помнік павінен быў прымаць Камітэт савецкіх жанчын на чале з Валанцінай Церашковай.

Ён жа прыехаў раней, — гаворыць Андрэй Заспіцкі пра першага сакратара ЦК КПБ. — Мы з Пятром Міронавічам падбіралі тэкст, які пасля напісалі на мемарыяле. Ён прыйшоў адзін, вартавыя засталіся за дзвярыма. Вельмі добры чалавек быў, сумленны.

Перад тым, як брацца за такую адказную справу, скульптары ездзілі да Настасі Куп-

«Вось і хадзілі мы з гэтымі таблічкамі па горадзе. Мы з Васілём Быкавым вельмі пасябравалі. Я тады і падумаць не мог, што неўзабаве ён не карціны, а аповесці пачне пісаць».

рыянавай у Жодзіне. Яна тады ўжо была бабўлкай, але добра зразумела, што ад яе хочучь. Дапамагла, чым змогла: знайшла партрэты ўсіх сыноў, шмат пра іх расказвала.

— Калі ўсталёвывалі помнік, прывезлі туды Купрыянаву, — расказвае творца. — Яна моцна плакала. І яе слёзы былі для нас самай вялікай ацэнкай. Мы зразумелі, што ўсё зрабілі правільна. І галоўнае, прайдзіва. Яна настолькі мяне ўразіла, што я пасля вылепіў яе бюст, які цяпер знаходзіцца ў адным з беларускіх музеяў.

Парада Цанаву

Аднойчы Заспіцкаму разам з іншымі скульптарамі даручылі аформіць будынак, дзе цяпер

знаходзіцца КДБ. Гэта быў праект яго сябра — Паўла Белавусава. Ён жа яму дапамагаў. Калі Белавусава да сябе ў кабінет паклікаў Лаўранці Цанава, Заспіцкі пайшоў з ім. Старшыню НКУС турбавала, якім колерам пафарбаваць сцены. І Андрэй вырачыў свайго сябра, сказаўшы, што лепш яны будуць глядзець у колеры лёгкай зеляніны. «Пагладзім», — пачулі яны ў

СТРАСЦІ ПА БАЛКОНЕ

Парады чытачам

Каб не трапіць у сітуацыю, калі вам давядзецца даказваць, што вы не вярблюд, раю наступнае:

- неабходна патрабаваць, каб рэгістраваліся ўсе вашы звароты ў ЖЭУ;
- лепш за ўсё, калі вы звяртаецеся не па тэлефоне, напрасіце нейкую «распіску» аб тым, што заказ прыняты;
- варта браць сведку пры афармленні заўкуі, каб, калі што, пацвердзіць, што вы маеце рацыю;
- вельмі эфектыўна скардзіцца на дрэнную працу камунальных каў або яшчэ кагосяі, у чый дапамозе маеце патрэбу, па «прамых лініях», якія праводзяць адказныя асобы;
- калі вам адмовілі ў запісе на асабісты прыём да адказнай асобы, патрабуючы пісьмовай адмовы;
- можна звярнуцца да «прыватнікаў», гэта будзе каштаваць даражэй, але ёсць надзея, што зробіць усё своєчасова і якасна.

Два хлопцы праз пару дзён знялі балконную раму, адну з частак забралі, каб замяніць ніжні брус. У вызначаны дзень яе не прывезлі і нават не патэ-пацвердзіць, што вы маеце рацыю; ○ вельмі эфектыўна скардзіцца на дрэнную працу камунальных каў або яшчэ кагосяі, у чый дапамозе маеце патрэбу, па «прамых лініях», якія праводзяць адказныя асобы; ○ калі вам адмовілі ў запісе на асабісты прыём да адказнай асобы, патрабуючы пісьмовай адмовы; ○ можна звярнуцца да «прыватнікаў», гэта будзе каштаваць даражэй, але ёсць надзея, што зробіць усё своєчасова і якасна.

Два хлопцы праз пару дзён знялі балконную раму, адну з частак забралі, каб замяніць ніжні брус. У вызначаны дзень яе не прывезлі і нават не патэ-пацвердзіць, што вы маеце рацыю; ○ вельмі эфектыўна скардзіцца на дрэнную працу камунальных каў або яшчэ кагосяі, у чый дапамозе маеце патрэбу, па «прамых лініях», якія праводзяць адказныя асобы; ○ калі вам адмовілі ў запісе на асабісты прыём да адказнай асобы, патрабуючы пісьмовай адмовы; ○ можна звярнуцца да «прыватнікаў», гэта будзе каштаваць даражэй, але ёсць надзея, што зробіць усё своєчасова і якасна.

«Белы не горшы, чым карычневы»

Паглядзеў я на тую раму і падумаў, што мне ўсё гэта сніцца. Судовая частка рамы не стыкуецца з той, якую замянілі, а таму не зачыняецца. Чамусьці пафарбавалі раму з двух бакоў у белы колер, а раней жа звонку яна была карычневая. Тэлефаную ў ЖРЭТ. Зноў прыйшла

адказ. Пагаварылі некалькі хвілін і пайшлі.

— Толькі зачынілі дзверы, як кажу Пашу: «Калі яму не спадабаецца, нам не паздоровіцца». На шчасце, таму спадабалася.

Усё жыццё Андрэй Заспіцкі трымаўся як мага далей ад палітыкі і ўлады. Праўда, быў адзін выпадак, калі ён трапіў пад падазрэненне. Калі аднойчы скульптар ствараў кампазіцыю пра вайну, да яго ў майстэрню прыехалі з КДБ — быццам паглядзець, як ён працуе. Як потым зразумеў скульптар, правяралі, ці не пакінуў ён у сваім творы пэўны фашысцкі знак. На гэтым усе непаразумеіні ў майстра з уладай і скончыліся.

Душэўная маладосць

Андрэй Заспіцкі ніколі не любіў публічнасці. Ён ціха рабіў сваю справу. Ствараў для народа, для Беларусі. Яго барэльеф «Гусляр» упрыгожвае Нацыянальную бібліятэку, барэльеф «Крэпасць» — святыню стойкасці беларусаў у Брэсце. Яшчэ шмат іншых прац аўтара сведчаць пра тое, што не-выпадкава ён носіць ордэн Францыска Скарыны, з'яўляецца ганаровым грамадзянінам Мінска.

Яго асабістай крэпасцю заўсёды была сям'я. З жонкай Нінай Сцяпанавой пражылі 60 гадоў! Выхавалі дачку, дзвюх унучак. Ужо адзін дачкаўся праўнука. На магіле жонкі стаіць барэльеф, які стварыў сам майстар. Яна на ім прыгожая і маладая — такая, якой запамнілася яму.

Андрэй Заспіцкі прызнаецца, што неаднойчы ляпіў сябе. І так атрымлівалася, што заўсёды маладога. «Мне хочацца сябе такім бачыць, а ў люстэрку я ўжо зусім іншы», — смуткуе творца. Затое ў душы ён, як некалі — вясёлы, жвавы, аптымістычны. І каб хоць не страціць гэтую маладосць, Андрэй Міхайлавіч трымае сябе ў форме. Кожную раніцу робіць па 50 прысяданняў, займаецца з гірамі. Быццам пацярджваючы свае словы, ён вядзе нас у свой «міні-спартзал» — у куточак майстэрні. Бярэ гіры і, махаючы рукамі, тлумачыць: «Калі ў руках не будзе сілы, ляпіць будзе цяжка. А без лепкі я не ўяўляю свайго жыцця».

Вераніка КАНЮТА.
Фота
Марыны БЕГУНКОВАЙ

■ Працяг тэмы

Адкуль прыплылі журавіны?

31 кастрычніка ў нашай газеце быў змешчаны здымак, які адлюстроўвае збор ураджая журавін у адкрытым акцыянерным таварыстве «Палескія журавіны» Пінскага раёна. У рэдакцыю патэлефанаваў чытач і напрасіў патлумачыць, што азначае гэтае «возера ягад». «Ці іх вырошчваюць у вадзе, ці яны сюды прыплылі?» — цікавіўся ён. Сапраўды, чалавеку недасведчанаму нялёгка зразумець тэхналогію збору журавін па адным фотаздымку.

— Па тлумачэнне мы звярнуліся да дырэктара «Палескіх журавін» Васіля ЛЯГУСКАГА.

Васіль Рыгоравіч расказаў карэспандэнту «Звязды», што гаспадарка вырошчвае журавіны на плошчы крыху больш за 80 гектараў. Ягадныя плантацыі размешчаны ў полі ля вёскі Селішча. Тут нават не балочыстая мясцовасць, пасля правядзення меліярацыі зямля ўяўляе сабой звычайнае сельгасугоддзі. Журавіны растуць участкам, адгароджанымі невялікімі землянымі насыпамі. Гэтыя участкі-грады называюць чэкамі. Працаўнікі гаспадаркі клопацца пра ягады круглы год, расліны падкармливаюць, абараняюць ад пустазелля. Па чэках ходзяць тэхніка і людзі. Адзіная асаблівасць журавінавых палётак заключана ў тым, што яны акру-

жаны па пераметры каналамі. І вось калі прыходзіць пара збіраць ураджай, узровень вады рэгулююць шлюзамі. Вада паступова паднімаецца і залівае плантацыі. Гэта робіцца толькі для таго, каб зрабіць магчымым механізаваны збор ягад. У поле выходзяць трактары. Спецыяльным механізмам, які аддале на нагдавае лопасці млына, яны боўтаюць ваду, узбагачаюць яе паветрам. Пасля гэтага ягады ўспываюць на павярхню. Тады агрэгатам, падобным на рыбалоўную сетку, журавіны паступова захліваюць і ўручную цягнуць да берага. Работа гэта вельмі нялёгая. Тых, хто ідуць па вадзе і цягнуць груз, нагадваюць бурлакоў на Волзе. Але ручная работа на гэтым заканчваецца. Далей ягады збірае і загрузае ў транспарцёр для сартавання спецыяльная тэхніка. Сабраныя журавіны ў асноўным ідуць

на вытворчасць джэмаў, морсаў, іншых прадуктаў перапрацоўкі.

А вось журавіны, якія купляюць гандлёвыя партнёры з Англіі, Польшчы, Германіі, Нідэрландаў, Расіі, іншых краін, збіраюцца ўручную. На эксперт можна паставіць толькі цэлыя, прыгожыя адборныя ягады. Таму на сезон нарыхтоўкі прадпрыемства наймае зборшчыкаў, найбольш з ліку мясцовых жыхароў. Зборшчык павінен не толькі беражліва зняць ягады з расліны, але і перабраць іх. Паводле слоў Васіля Лягускага, некаторыя сем'і за дзень зарабляюць да мільёна рублёў на зборы.

Сёлета гаспадарка атрымала каля 500 тон журавін, з іх прыкладна палова будзе адгрухана ў далёкае і блізкае замежжа. З'яўляцца ягады і на паліцах брэсцкіх, мінскіх крам, калі гандлёвыя арганізацыі заходзяць працаваць з айчынай вітаміннай прадукцыяй. Як заўважылі ў гаспадарцы, нярэдка сталічныя супермаркеты зімой прапануюць пачуць ягады за палескія, а свае бяруць на рэалізацыю неахвотна.

Клопаты пра журавіны ў палескіх земляробаў з надыходам халадоў не заканчваюцца. Як толькі ўборка завяршылася, вада сышла, палі набываюць свой ранейшы выгляд. Чэкі ачышчаюць, прыводзяць у парадка. І зноў патроху пачынаюць папаяць вадой. Калі пачнуцца маразы, усё пакрыецца лёдам. Ягады лепш пераносіць зіму ў лядовым «футры», такая іх асаблівасць. Вясной лёд растае, ваду спускаюць, і журавіны зацвітаюць, каб прынесці новы ўраджай.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
Фота Валерыя КАРАЛЯ

ОАО «АСБ Беларусбанк»
с 4 декабря 2013 года установил процентные ставки по вновь принимаемым банковским вкладам (депозитам) в белорусских рублях:

- «Гарантированный доход» (срок хранения 35 дней) — 43% годовых (по ранее принятым вкладам установленный размер процентной ставки применяется с даты автоматического перезаключения на новый срок, начиная 04.12.2013);
- «Приоритет» (срок хранения 3 месяца) — 45% годовых;
- «Интернет-депозит» — 45% годовых (по ранее принятым вкладам, по которым не нарушена срочность, установленный размер основного дохода применяется с 04.12.2013);
- «Новогодний»:
 - за 1-й месяц хранения вклада (считая со дня открытия вклада-ного счёта) — 44% годовых;
 - за 2-й месяц хранения вклада (считая со дня открытия вклада-ного счёта) — 45% годовых;
 - за 3-й месяц хранения вклада (считая со дня открытия вклада-ного счёта) — 46% годовых.

По вновь оформляемым сберегательным сертификатам со сроком обращения 2 месяца процентная ставка установлена в размере 45% годовых.

С 04.12.2013 по 01.02.2014 (включительно) возобновлен прием денежных средств на срочный банковский вклад (депозит) в белорусских рублях «Интернет-депозит-Презент» с процентной ставкой — 44% годовых.

Подробности по телефону 147, на корпоративном сайте и в отделениях «Беларусбанка».

Сохранность и возврат вкладов гарантируется в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь. Лицензия на осуществление банковской деятельности № 1 от 24.05.2013 г., выданная Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100325912.

Процентная ставка по вкладам (депозитам)
может быть изменена банком в одностороннем порядке в соответствии с договорами банковских вкладов (депозитов).

ДОПОЛНЕНИЕ К ПРОЕКТНОЙ ДЕКЛАРАЦИИ, опубликованной 29 октября 2013 года в газете «ЗВЯЗДА», по объекту «Группа многоквартирных жилых домов по генплану №11, 12, 13 в микрорайоне №1 реконструируемой застройки в границах ул. Шаранговича, Горецкого, Рафиева (бывшая дер. Сухарево)»

ООО «АРТЕС-СТРОЙИНВЕСТ» информирует о дополнении к проектной декларации объекта долевого строительства, опубликованной в газете «ЗВЯЗДА» № 204 от 29 октября 2013 года:

Для заключения договоров долевого строительства с гражданами, не состоящими на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, дополнительно предоставляются в жилом доме №13 по генплану следующие квартиры:

- 1 (одна) однокомнатная квартира в дополнение к пункту а) проектной декларации по ранее опубликованным условиям и ценам;
- 2 (две) двухкомнатные квартиры в дополнение к пункту б) проектной декларации по ранее опубликованным условиям и ценам;
- 2 (две) двухкомнатные квартиры со строительными номерами № 2 и № 170 в дополнение к пункту д) проектной декларации по ранее опубликованным условиям и ценам.

Информацию об объекте долевого строительства, планировка квартир и условиях заключения договоров можно получить у Застройщика по телефону 8 (017) 3060611 или в риэлторской организации ООО «ДНИАС» (сайт www.dnias.by, тел. 8 (017) 2339610).

УНП 191024785

В суд Кобринского района поступило заявление с просьбой ко всем гражданам и юридическим лицам, имеющим сведения о гражданине МОРОЗЕ Владимире Александровиче, 5 августа 1979 года рождения, последнее место жительства: г. Кобрин, ул. Дружбы, д. 17, кв. 36, Брестской области, ушедшего из дома в 2010 году, с предложением в течение двух месяцев с момента публикации сообщить суду Кобринского района Брестской области соответствующие сведения о данном гражданине.

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Наименование	Характеристика
ЛОТ 1	- Капитальное строение, инв. № 400/С-38149 (назначение – здание административно-хозяйственного), (принадлежности: тепловая, канализационная (факальная) сеть), г. Гродно, ул. Победы, 20, 2-этажное, кирпичное, 1987 г.п., S общ. – 251,3 кв.м. - Капитальное строение, инв. № 400/С-55780 (назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование – Материальный склад), г. Гродно, ул. Победы, 20/2, 1964 г.п., кирпичный, S общ. – 2701,3 кв.м. - Капитальное строение, инв. № 400/С-53918 (назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование – склад № 3), (принадлежности: топчанья; эстакада), г. Гродно, ул. Победы, 20/3, 1993 г.п., кирпичный, S общ. – 171,0 кв.м. - Капитальное строение, инв. № 400/С-55782 (назначение – здание нежилое, наименование – пилорама), г. Гродно, ул. Победы, 20/4, кирпичная, 1970 г.п., S общ. – 150,6 кв.м. - Капитальное строение, инв. № 400/С-2900 (назначение – здание специализированное автомобильного транспорта, наименование – гараж для тракторов), г. Гродно, ул. Победы, 20/5, кирпичное, 1993 г.п., S общ. – 199,1 кв.м. - Капитальное строение, инв. № 400/С-55738 (назначение – здание нежилое, наименование – водонасосная), г. Гродно, ул. Победы, 20/6, кирпичная, 1982 г.п., S общ. – 45,7 кв.м. - Капитальное строение, инв. № 400/С-49804 (назначение – здание специализированное автомобильного транспорта, наименование – гараж на 6 машин), г. Гродно, ул. Победы, 20/7, кирпичное, 1987 г.п., S общ. – 285,3 кв.м. - Капитальное строение, инв. № 400/С-49807 (назначение – здание многофункциональное – весовой с гаражом), (составные части: гараж), г. Гродно, ул. Победы, 20/8, кирпичное, 1963 г.п., S общ. – 93,1 кв.м. - Капитальное строение, инв. № 400/С-3112 (назначение – здание нежилое, наименование – сушильная камера-мастерская), г. Гродно, ул. Победы, 20/9, кирпичная, 1993 г.п., S общ. – 64,5 кв.м. - Капитальное строение, инв. № 400/С-19819 (назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование – склад для металла), г. Гродно, ул. Победы, 20/10, кирпичный, 1963 г.п., S общ. – 682,8 кв.м. - Капитальное строение, инв. № 400/С-2864 (назначение – здание специализированное автомобильного транспорта, наименование – гараж на 6 автомашин), г. Гродно, ул. Победы, 20/11, кирпичный, 1987 г.п., S общ. – 150,7 кв.м. - Капитальное строение, инв. № 400/С-3376 (назначение – здание специализированное автомобильного транспорта, наименование – гараж на три места), г. Гродно, ул. Победы, 20/12, кирпичный, 1993 г.п., S общ. – 182,7 кв.м. - Капитальное строение, инв. № 400/С-55741 (назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование – склад горючих и масел с гаражом и заправочной), г. Гродно, ул. Победы, 20/13, кирпичный, 1963 г.п., S общ. – 67,7 кв.м. - Капитальное строение, инв. № 400/С-55743 (назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование – склад хмипродуктов), г. Гродно, ул. Победы, 20/14, кирпичный, 1990 г.п., S общ. – 47,7 кв.м. - Капитальное строение, инв. № 400/С-55781 (назначение – здание нежилое, наименование – проходная), (принадлежности: канализация фекальная), 1963 г.п., кирпичная, S общ. – 58,9 кв.м. - Кабельная линия электропередач 0,4 кВт, г. Гродно, ул. Победы, 20. - Воздушная линия электропередач 0,4 кВт, г. Гродно, ул. Победы, 20.

Местонахождение объекта	г. Гродно, ул. Победы, 20
Лот расположен на земельном участке	Кадастровый номер 440100000001001667, площадью 1,6481 га (назначение – земельный участок для содержания и обслуживания производственной базы)
Начальная цена продажи	7 607 353 792 (семь миллиардов шестьсот семь миллионов триста пятьдесят три тысячи семьсот девяносто два) белорусских рубля без учета НДС
Сумма задатка	380 367 690 (триста восемьдесят миллионов триста шестьдесят семь тысяч шестьсот девяносто) белорусских рублей
Продавец	Ликвидационная комиссия РУПП «Гроднотекстиль», 230015, г. Гродно, ул. Горького, 121 тел./факс 43-99-64
Организатор торгов	Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел. 41-98-32, 41-98-34
Условия аукциона	Без условий
Условия оплаты	По договоренности сторон
Срок заключения договора купли-продажи	Не позднее 20 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер р/с для перечисления задатка	р/с 3012579170017 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, БИК 153001739, УНП 500833225.
Аукцион состоится 23 декабря 2013 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209	

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный и извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Для участия в аукционе в указанный и извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами: заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении; юридическим лицом – резидентом Республики Беларусь – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица; индивидуальным предпринимателем – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона предъявляются: представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя; физическим лицам – документ, удостоверяющий личность физического лица; представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя.

Принимая заявление на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленные организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона.

В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

Извещение о проведении первого аукциона было размещено в газете «Звезда» № 178 (27543) от 21.09.2013 г.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30.

Последний день приема заявлений – 17 декабря 2013 г. до 15.00.

Телефон для справок: 41-98-32, 41-98-34 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки».

■ Май на ўвазе

Пра гэта стала вядома падчас анлайн-канферэнцыі «Транспартнае забеспячэнне горада Мінска» на сайце БЕЛТА. Удзел у ёй прымалі дырэктар ДУ «Сталічны транспарт і сувязь» Валерый Шкуратаў і намеснік генеральнага дырэктара прадпрыемства «Мінсктранс» Віктар Тозік. «Звезда» публікуе найбольш цікавыя адказы спецыялістаў.

З'явіцца аўтобус «Мінск — Беласток»

«Пастаянным попытам у пасажыраў карыстаюцца міжнародныя аўтобусныя маршруты ў Маскву, Санкт-Пецярбург, Вільнюс, а таксама рэйсы, якія праходзяць праз гэтыя гарады», — заявіў Віктар Тозік. — Яны прыносяць найбольшую долю даходаў прадпрыемства «Мінсктранс». У 2014 годзе плануецца адкрыць дадатковыя маршруты на Маскву, Санкт-Пецярбург, а таксама новыя міжнародныя маршруты: «Мінск — Роўна», «Мінск — Барыспаль (аэрапорт)», «Мінск — Беласток».

Колькі праехаў — за столькі і плаці

Прадстаўнік Мінсктранса паведаміў, што ўвод у прамысловую эксплуатацыю аўтамагістраванай сістэмы аплаты ў кантролю праезду (АСАКП) у

пасажырскім транспарце Мінска плануецца ў другім паўгоддзі 2014 года. Першапачаткова мяркуецца прытрымлівацца дзейнай тарифнай палітыкі, дапоўніўшы пералік білетнай прадукцыі праязнымі квіткамі на любую колькасць дзён і пэўны лік паездак. «Пасля апрацоўкі і аналізу статыстычнай інфармацыі, атрыманай праз першы час працы АСАКП, запланавана ўкараніць дыферэнцаваны падыход да аплаты праезду за фактычна аказаную транспартную паслугу», — сказаў Віктар Тозік. Дарэчы, па яго словах, пасля таго, як пачне дзейнічаць электронныя праязны, кандуктары будуць пераведзены ў штат рэвізораў. Варта таксама адзначыць, што ўкараненне АСАКП прадугледжвае выкарыстанне адзінай карткі, якая падтрымліваецца як у наземным транспарце, так і ў метрапалітэне.

Сабекошт паездкі — Br6400

«Змяненне тарафаў на гарадскія перавозкі пасажыраў у 2014 годзе будзе адбывацца з улікам рэальнага росту даходаў насельніцтва і з улікам параметраў, прадугледжаных законам аб бюджэце на чарговы фінансавы год. Сёння сабекошт адной паездкі ў гарадскім пасажырскім транспарце складае 6400 рублёў. Змяненне сабекошту ў 2014 годзе залежыць ад росту коштаў і тарафаў на складнікі артыкулаў

КАНДУКТАРЫ СТАНУЦЬ РЭВІЗОРАМІ... ..ПАСЛЯ ўВОДУ ЭЛЕКТРОННАГА ПРАЯЗНОГА

выдаткаў», — патлумачыў Віктар Тозік.

Аплата праз SMS-паведамленні

«Да канца студзеня плануецца абсталяваць па адным турнікеце для аплаты праезду праз SMS-паведамленні ў кожным вестыбюлі станцый метро. Затым будзе праводзіцца тэставая эксплуатацыя, па выніках якой новая сістэма будзе ўведзена ў прамысловую эксплуатацыю», — сказаў прадстаўнік Мінсктранса.

Да чэмпіянату — новыя маршруты

Для паляпшэння транспартнага абслугоўвання падчас чэмпіянату свету па хакеі, па словах Віктара Тозіка, распрацавана 11 новых аўтобусных маршрутаў: 1) ст.м. Аўтазаводская — «Чыжоўка-Арэна», 2) Студэнцкая вёска — «Чыжоўка-Арэна», 3) Пр. Лышчэўскага — «Чыжоўка-Арэна», 4) АВ Цэнтральны — «Мінск-Арэна», 5) ст.м. Няміга — «Мінск-Арэна», 6) Студэнцкая вёска — «Мінск-Арэна», 7) АВ Цэнтральны — Студэнцкая вёска, 8) АВ Цэнтральны — Нацыянальны аэрапорт Мінск, 9) Нацыянальны аэрапорт Мінск — Студэнцкая вёска, 10) «Чыжоўка-Арэна» — «Мінск-Арэна» (2 варыянты). Распрацаваны таксама два новыя тралейбусныя маршруты — ст.м. Аўтазаводская — «Чыжоў-

ка-Арэна» і ст.м. Пушкінская — «Мінск-Арэна».

Для гасцей чэмпіянату — асаблівы праязны

Віктар Тозік заявіў, што «на час чэмпіянату свету па хакеі распрацоўваецца спецыяльны праязны білет для гасцей і ўдзельнікаў ЧС-2014, які будзе дзейнічаць на ўсіх відах грамадскага транспарту горада Мінска, а таксама на гарадской электрыцы. Спецыяльны праязны білет будзе ўключаны ў турыстычныя пакеты на чэмпіят свету па хакеі».

«Малінаўка» — не раней за май

Прадстаўнік Мінсктранса пацвердзіў ранейшую інфармацыю аб тым, што ўвод у пастаянную эксплуатацыю станцый метро «Малінаўка», з улікам яе будаўнічай гадоўнасці, магчымы не раней за май 2014 года. Сказаў ён некалькі слоў і пра будучыя станцый трэцяй лініі метро: «Праектным рашэннем для станцый першага ўчастка трэцяй лініі метрапалітэна («Кавальска Слабада», «Вакзальная», «Плошча Ф. Багушэвіча», «Юбілейная плошча») з мэтай выключэння падзення пасажыраў на пучкі прадугледжана агароджа платформенных участкаў. Аднак абсталяваць такімі агароджамі станцыі, якія ўжо эксплуатуюцца, з-за канструкцыйных асаблі-

васцяў не ўяўляецца магчымым. Акрамя таго, сёння на разглядзе ў парламенце знаходзіцца праект закона аб гарадскім электрычным транспарце і метрапалітэне. Пасля яго прыняцця Міністэрства транспарту і камунікацый распрацуе правілы перавозак пасажыраў. Для прадухілення выпадкаў падзення на эскалатары спецыялісты Мінскага метрапалітэна ўнеслі прапанову пра ўключэнне ў правілы пункта аб забароне хаджэння па эскалатары».

Таксісты павінны выглядаць прыстойна

Валерый Шкуратаў, адказваючы на пытанне пра дзеінасьць таксі ў сталіцы, звярнуў увагу на некаторыя аспекты, якія дапамогуць павысіць якасць абслугоўвання на гэтым відзе транспарту:

«Неабходна ўвесці патрабаванні да стану транспартных сродкаў. Сярод іх — абмежаванне па тэрмінах эксплуатацыі аўтамабіля таксі. Раней такая норма дзейнічала — дазвалялася выкарыстоўваць транспартны сродак на працягу 10 гадоў. На мой погляд, гэтае патрабаванне варта вярнуць. Яшчэ адна актуальная праблема — знешні выгляд таксістаў, якія часам дазваляюць сабе прыязджаць да кліента ў спартыўнай форме. Я перакананы, што калі чалавек працуе ў такой высокааплатай сферы, як таксі, выглядаць ён павінен адпаведным чынам. Таму, на мой погляд, неабходна сфарміраваць на заказнадаўчым узроўні патрабаванні да знешняга выгляду таксістаў».

Падрыхтаваў Уладзіслаў КУЛЕЦКІ

■ Справы гаспадарчыя

БЕЗ УВАГІ НЕ ЗАСТАЁЦА НІХТО

Больш за 900 відаў бытавых паслуг прадастаўляюць грамадзянам суб'екты гаспадарання сферай бытавога абслугоўвання насельніцтва. Пра гэта паведаміла начальнік упраўлення Мінгандлю Валанціна ЛЯУКОУСКАЯ.

За дзевяць месяцаў сёлета ў краіне адкрыта 707 новых аб'ектаў бытавога абслугоўвання, з іх больш за палову — у Мінску. Аднак і ў рэгіёнах, па словах Валанціны Ляўкоўскай, нормы па забеспячэнні жыхароў бытавымі паслугамі таксама выконваюцца. Цэнтры абслугоўвання ёсць ва ўсіх раёнах. Неабходны мінімум у іх складаецца з 11 базавых паслуг — цырульня, рамонт адзення, абутку, бытавой тэх-

нікі... Апроч таго, сельскім жыхарам арганізацыі аказваюць дапамогу па стварэнні і ўсталяванні жалезабетонных вырабаў, плаванні і нарыхтоўцы драваў, памале зерня і іншых. Безумоўна, стацыянарныя аб'екты абслугоўвання ёсць далёка не ў кожным населеным пункце. Да таго ж у сувязі са скарачэннем сельскага насельніцтва адбываецца іх аптымізацыя. Але кожная рэгіянальная базавая арганізацыя мае ад 10 да 20 комплексных прыёмных пунктаў, за якімі замацаваны зоны абслугоўвання. «Без увагі не застаецца ні адна маленькая вёска, нават аддалены хутар», — адзначыла Валанціна Ляўкоўская.

Арганізацыі бытавога абслугоўвання насельніцтва ўдасканальваюцца ў існых формах прадастаўлення паслуг і ўводзяць новыя. Усё большай папулярнасцю карыстаюцца паслугі па каталогах і сертыфікатах з прадастаўленнем зніжкаў і купонаў на комплекснае абслугоўванне. Развіваецца і вельняное абслугоўванне грамадзян, пашыраецца спектр паслуг пры дапамозе інтэрнэту. У арганізацыях распаўсюджваюцца новыя тэхналогіі, з'яўляецца новае абсталяванне.

Усяго ў сферу бытавога абслугоўвання ўваходзіць каля 20 тысяч суб'ектаў гаспадарання, з іх 13 тысяч юрыдычных асоб і 7 тысяч індыўідуальных прадпрымальнікаў. Пераважным у галіне з'яўляецца нездзяржаўны сектар эканомікі: ён складае больш за 80%.

Дзіяна СЕРАДЗЮК

ЧПТУП «Пчелат и М»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА по продаже недвижимого имущества, принадлежащего ЧПТУП «Пчелат и М» со снижением цены на 50%

№ лота	Наименование имущества	Начальная цена лота, без НДС, руб.	Задаток в размере 5%, без НДС, руб.
1	Здание детского сада с инв. № 310/С-22236 общей площадью 1059,0 кв.м, расположенного по адресу: Гомельская область, Гомельский р-н, Долголесье с/с, д. Долголесье, ул. Центральная, 58а, расположенное на земельном участке площадью 0,6486 га	344853000	17242650

Организатор торгов: **управляющий в деле о банкротстве ООО «Диспонт»:** г. Гомель, ул. Молодости, 5.
Продавец: **ЧПТУП «Пчелат и М», 246050, г. Гомель, ул. 2-я Революционная, 8.**
Задаток перечисляется до 20.12.2013г. (включительно), на р/с № 3012540284017 в ЦКО № 2 дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гомельской области, г. Гомель, МФО 153001739, УНП 490556767.
Условия продажи — без условий.
Шаг аукциона в размере 5% (17242650 рублей) от начальной цены.
После окончания торгов с победителем подписывается протокол и в течение 20 дней заключается договор. Победитель торгов обязан оплатить стоимость покупки в течение 30 дней после подписания протокола. Победителем аукциона признается участник, предложивший наибольшую цену покупки.
В случае признания торгов несостоявшимися, в связи с подачей заявления По вопросам участия в аукционе и приобретения имущества должника обращаться по телефонам: 8-029-767-88-05, тел.факс 8-0232-68-25-50. Дополнительная информация содержится на сайте www.disponent.by

К сведению акционеров ОАО «Современные розничные технологии»

17 декабря 2013 года в 9 часов 00 минут по адресу: г. Минск, ул. Мировишченко, 3 СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ ОАО «Современные розничные технологии»

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Утверждение передаточного акта.
2. Утверждение договора о присоединении.

Регистрация лиц, имеющих право на участие в общем собрании акционеров, будет проводиться по месту проведения собрания с 08 часов 00 минут до 08 часов 45 минут.

Акционер Общества принимает участие в работе собрания лично или через своего представителя, действующего на основании доверенности. Для регистрации на собрании необходимо при себе иметь паспорт, доверенность.

Дата формирования реестра владельцев ценных бумаг, на основании которого составляется список лиц, имеющих право на участие в общем собрании акционеров общества — 10 декабря 2013 года.

С материалами, подготовленными к собранию, акционеры могут ознакомиться в рабочие дни с 09 часов 00 минут до 17 часов 00 минут с 7 по 16 декабря 2013 года по адресу: г. Минск, ул. Мировишченко, 3 (приемная) в день проведения собрания — по месту его проведения.

Орган, созывающий общее собрание акционеров ОАО «Современные розничные технологии» — наблюдательный совет.

УНП 690019195

Наблюдательный совет 017 261 00 89

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ИНФОРМАЦИЯ К ИЗВЕЩЕНИЮ РУП «Белспецконтракт» о проведении аукциона № 23, опубликованному в газете «Звезда» № 219 от 21.11.13.

Лот № 449. Грузовой Урал-4320 ш. 018157 дв. 505450 1983 г. 154155 км, СЛЕДУЕТ ЧИТАТЬ: Лот № 448. Грузовой Урал-4320 ш. 018056 дв. 504138 1983 г. 4 км.

УНП 010995270

ХОЗЯЙСТВЕННЫЙ СУД ГОРОДА МИНСКА

объявляет о проведении публичных торгов по продаже имущества, принадлежащего ОДО «Производственно-инвестиционная группа»

ЛОТ № 1. Незавершенные строительством незаконсервированные улучшения, расположенные по адресу: г. Минск, пер. С. Ковалевской, 48. Площадь застройки здания в завершенном виде – 6 917 кв.м, объем здания в завершенном виде – 141 323 куб. м, среднезатраченная готовность здания 25,2%, стоимостью 3 768 000 000 (три миллиарда семьсот шестьдесят восемь миллионов) рублей.

Минимальная величина первого шага составляет 5% от стоимости реализуемого с торгов имущества, что составляет 188 400 000 (Сто восемьдесят восемь миллионов четыреста тысяч) белорусских рублей.

На данное имущество отсутствуют проектно-сметная и техническая документация, а также права аренды земельного участка.

Подробная информация об имуществе размещена на сайте:
<http://minsk.court.by/>, а также в помещении хозяйственного суда г. Минска: г. Минск, ул. Академическая, 15/1.

Торги состоятся 30.12.2013 года в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Академическая, 15/1, каб. 201

За дополнительной информацией обращаться: судебный исполнитель Никулин А.А., тел./факс: 8(017) 294-93-82, ст.судебный исполнитель Варышский Д.А., тел.294-93-67.

Задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества (лота) должен быть перечислен на депозитный счет № 3642900000072 в ОАО «АСБ Беларусбанк» г.Минск, код 795, УНП 101541763 хозяйственного суда города Минска не позднее чем за 24 часа до начала проведения торгов.

В соответствии с пунктом 1 Указа Президента Республики Беларусь от 05.05.2009 г. № 232 «О некоторых вопросах проведения аукционов (конкурсов)» возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги.

Утерянный представительством Белгосстраха по Центральному району г. Минска бланк страхового полиса по обязательному страхованию гражданских ответственности владельцев транспортных средств на территории Республики Беларусь серии ВР № 1796084 считать **недействительным**.

УНП 101883943

У праграме «Ды«блог пра мову» на канале «Беларусь-3» па панядзелках гавораць, сразу-мела, пра мову. Госці праграммы на ўласным прыкладзе ілюструюць, што любоў да беларускай мовы не залежыць ад нацыянальнасці, месца пражывання, прафесіі і ўзросту. Для іх мова — гэта і штодзённае жыццё, і стан душы. Некаторыя важныя пытанні сёння абмяркоўваем з вядучым праграмы Навумам Гальпяровічам.

— *Навум Якаўлевіч, тэма мовы актуальная, аднак як зацікавіць ёю аўдыторыю?*

— Наогул, тэма мовы, умоў яе існавання сёння ў грамадстве, у публіцы і ў розных сферах — гэта прастора неабдымная. Таму ёсць розныя аспекты. Спачатку я ставіў сабой задачу проста расказаць пра мову. Але ад асветніцтва трэба пераходзіць да канкрэтных прыкладаў функцыянавання мовы. Да праблем звязаных з гэтым. Вельмі важна, каб і суразмоўцы былі цікавыя. І тут я вылучаю тры плыні герояў. Першая плынь — гэта вядомыя людзі. Тыя, якіх ведаюць, якія маюць пэўны аўтарытэт. Другая — людзі розных прафесій і нацыянальнасцяў, для якіх мова з’яўляецца неад’емным сродкам у штодзённым ужытку. І трэцяя — наша сённяшняя моладзь. Мы ў праграме выдзем не толькі агульныя размовы пра мову, але ілюструем усю палітру яе існавання. Для мяне кожная такая гутарка — адкрыццё і задавальненне, радасць з-за таго, што ёсць людзі, якія спакойна і нармальна жывуць з мовай. Тыя, хто лічаць сёння беларускую мову вясёлай ці мовай простых людзей, не маюць рацыі, бо ўсё якраз наадварот — гэта паказчык адукаванага чалавека, з пачуццём уласнай годнасці. Перадачы з нашымі героямі — ілюстрацыя таго, што мова жыве, развіваецца, і мы спадзяёмся, так і будзе ўсё працягвацца.

— *Не абмінулі, напэўна, увагай і пытанне білінгвізму?*

— Білінгвізм, я значаць гэта ў многіх праграмах, сведчыць пра багачце нашага народа. Бо не кожная краіна можа пахваліцца такой з’явай. Нашы людзі маюць магчымасць свабодна валодаць двюма мовамі. Гэта прыкмета адукаванай, развітай, еўрапейскай нацыі. І не варта думаць, быццам адна мова пераважае над іншай. Білінгвізм — гэта роўнасць моў. Гэта не азначае, што кожны павінен

Навум

ГАЛЬПЯРОВІЧ:

«ВЕДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ — ГЭТА ПАКАЗЧЫК АДУКАВАНАГА ЧАЛАВЕКА»

заўсёды на двюх мовах размаўляць. Асабіста справа кожнага, як размаўляць дома, на вуліцы, на працы. Ніхто нікога не прымушае, але свабодна валодаць мовай і адной, і другой, калі табе трэба на гэтай мове гаварыць, — ёсць вышэйшае дасягненне. Таму мы, калі гаворым пра двухмоўе, якраз падкрэслівваем роўнасць моў і значэнне для кожнага чалавека магчымасці ведаць іх.

— *Гэта, бясспрэчна, важна, аднак часта даводзіцца чуць пытанне, як заахоўваць да вывучэння беларускай мовы?*

— Родная мова — гэта аснова ідэнтыфікацыі і пазіцыянавання сябе ў свеце. Безумоўна, гэта так, але пры ўсім пры тым з-за пэўных праблем, недахопаў можа быць выхавання ў школах ўзнікае патрэба шукаць стымулы. Асабліва ў сувязі з тым, што адбылася такая пераарыентацыя са з’яўленнем новага пакалення. Яно ўжо ўрбаністычнае. Вырасла ў горадзе і бацькі ўжо, можа, не гаварылі па-беларуску. Таму не кожны ўсведамляе, што гэта самаідэнтыфікацыя, і пра гэта трэба гаварыць. Стымулы павінны быць у тым сэнсе, што

для любой справы і для прагматычнага чалавека вельмі важна, каб ён адчуваў патрэбу выкарыстоўваць гэтую мову. Пашырэнне сфер ужытку мовы ў многім залежыць ад саміх людзей. Якія займаюцца мастацтвам, гісторыяй, выхаваннем. Пачынаючы з рэкламы, шыльдаў. Я неяк сутыкнуўся з праблемай рэпертуару нашага музычнага тэатра. У ім не было ніводнага нацыянальнага спектакля. Тэатр аб’явіў конкурс — і матэрыял з’явіўся. Тады галоўны мастацкі кіраўнік кажа, што спектакль пакуў што не атрымаўся цалкам беларускамоўным, бо ні публіка, ні артысты да гэтага не гатовыя. Здзіўляюся гэтай сітуацыі: як гэта ва ўсім рэпертуары, дзе шмат спектакляў, нельга знайсці месца для цалкам беларускамоўнага? А вось італьянскую оперу спяваюць на мове

арыгінала ва ўсім свеце. І трупа гатовая да гэтага ў любым еўрапейскім тэатры. Чаму музычны тэатр не можа асоцыі ніводнага спектакля на беларускай мове? А ў тэатры Янкі Купалы на спектаклях аншлагі, бо многія, нават прывезджыя, хочучь пайсці і паглядзець спектакль на нашай мове. У школе праводзяць ранішнікі, дзіцячыя спектаклі. У праграме мы закранулі неяк тэму таго, што нават многія выкладчыкі беларускай мовы ў школе карыстаюцца ёю толькі на ўроку. А наастаўнік жа павінен прыклад паказваць. У гэтых праблемах нікога не зніваваўш, бо перш за ўсё прычына ў людзях, у іх псіхалогіі. І наша перадача павінна спрыяць папу-

арыгінала ва ўсім свеце. І трупа гатовая да гэтага ў любым еўрапейскім тэатры. Чаму музычны тэатр не можа асоцыі ніводнага спектакля на беларускай мове? А ў тэатры Янкі Купалы на спектаклях аншлагі, бо многія, нават прывезджыя, хочучь пайсці і паглядзець спектакль на нашай мове. У школе праводзяць ранішнікі, дзіцячыя спектаклі. У праграме мы закранулі неяк тэму таго, што нават многія выкладчыкі беларускай мовы ў школе карыстаюцца ёю толькі на ўроку. А наастаўнік жа павінен прыклад паказваць. У гэтых праблемах нікога не зніваваўш, бо перш за ўсё прычына ў людзях, у іх псіхалогіі. І наша перадача павінна спрыяць папу-

Я перакананы, што не крыкам, не лозунгамі, а перш за ўсё асабістым прыкладам, а па-другое разважлівай і ўдумлівай работай трэба дапамагаць мове заняць сваё месца, якое яна павінна займаць.

лярызацыі добрачытлівага стаўлення, каб людзі ўсведамлялі, што гэта Беларусь, наша мова і тыя рэчы, якімі можна ганарыцца.

— *А чым патлумачыць негатывнае стаўленне да мовы?*

— Трэба сказаць, што для беларускага менталітэту характэрныя добрачытлівасць, спагада. Такія ж якасці трэба і да мовы праяўляць. Ставіцца да яе з павагай. Гэта наш скарб і каштоўнасць. Вельмі добра, калі яна і кожны дзень прысутнічае. Мы рэалісты і таму не варта марыць, быццам у адзін дзень усе раптам загавораць па-беларуску. Бо глабалізм, міграцыя проста не дазваляюць адной мове панаваць. А негатывіўныя рэакцыі ўзнікаюць ад няведання. Людзі, якія негатывіўна ставяцца да мовы, добрай гаворкі не чулі. Яны не чыталі добрую

Тыя, хто лічаць сёння беларускую мову вясёлай ці мовай простых людзей, не маюць рацыі, бо ўсё якраз наадварот — гэта паказчык адукаванага чалавека, з пачуццём уласнай годнасці.

літаратуру. У іх няма ўяўлення пра багачце нашай мовы.

У гэтым сэнсе вельмі важныя для мяне былі сустрэчы з замежнікамі. Курт Вульхайзер, прафесар Брандэйскага ўніверсітэта ЗША, Арнольд Макмілан, прафесар Лонданскага ўніверсітэта, выдатна гавораць на беларускай мове. Гэта як прыклад таго, што наша мова запатрабавана, што ёю цікавяцца ў свеце. У наступныя паяндзелак у праграме я буду гутарыць з Арменам Сардаравым. Ён армянін. Але лічыць для сябе неабходным ведаць беларускую мову. Гэта таксама прыклад.

— *Атрымліваецца, на выпадкі непрымання трэба разгавяць разважліва?*

— Нікай агрэсіі, злосці, спакойны тон. Я і мае суразмоўцы ў студыі ста-

■ Медыяперсона

раемся на любыя пытанні адказваць адкрыта. Імкнёмся растлумачыць і прыняць розныя пазіцыі. Мы не прычэсваем пытанні, якія ідуць ад аўдыторыі, не рэдагую іх. Якімі б вострымі і непрымнымі яны не былі. Трэба агучваць тое, што ёсць праблема. Ёсць людзі, якія не любяць мову, забыліся пра яе, і яны таксама задаюць пытанні. І на іх мае героі адказваюць.

Я перакананы, што не крыкам, не лозунгамі, а перш за ўсё асабістым прыкладам, а па-другое разважлівай і ўдумлівай работай трэба дапамагаць мове заняць сваё месца, якое яна павінна займаць.

— *Закранаючы ролю школы, нельга абмінаць увагай і ўплыў сям’і...*

— Мне здаецца, сёння крыху разбурылася сувязь пакаленняў. Раней была сям’я вясковая, у якой размаўлялі па-беларуску, у школе выкладалі па-беларуску, а потым чалавек мог прыехаць у горад, і там ужо больш функцыянавала руская мова. Гэта крыху парушылася, бо вырасла пакаленне бацькоў, у якіх не была закладзена любоў да мовы. І гэтыя бацька і маці не могуць сваім дзіцяці даць урокаў роднай мовы, бо самі яе не засвоілі. І таму важна ў сям’і з дзецымі сесці за казкі, дзіцячыя кнігі і разам з дзецмі пайсці гэтую школу. А наастаўнікі тут павінны дапамагаць бацькам. Шмат што залежыць і ад нас, журналістаў, людзей, якія маюць дачыненне да слова, якое гучыць шырока.

Я ведаю не адзін прыклад, калі дзеці на сваім прыкладзе выхавалі бацькоў. Бацькі любяць сваіх дзяцей, таму, думаю, бацькі любоў да беларускага слова заўсёды падтрымваюць. Мой бацька вырас у рабочай сям’і ў Полацку, мовай беларускай не карыстаўся, але заўсёды казаў мне, што трэба любіць беларускую мову. Мова не павінна быць прадметам канфлікту. Мова мусіць быць прадметам павагі, згоды і любові, павінна згуртоўваць людзей, рабіць іх дабрэйшымі.

Алена ДРАПКО.

Беларусы замахнуліся на ўласную антарктычную станцыю

Беларускія палярнікі адправіліся ў новую экспедыцыю. На ледзяны кантынент яны прыбудуць 14 снежня. Беларуская антарктычная экспедыцыя ў складзе 59-й Расійскай антарктычнай экспедыцыі будзе праходзіць па 14 красавіка 2014 года.

Удзельнікамі штошай Беларускай антарктычнай экспедыцыі сталі начальнік экспедыцыі Аляксей Гайдашоў, інжынер-экалаг Навукова-вытворчага цэнтра НАН Беларусі па біярэсурсах Юрый Гігіняк і інжынер-геафізік Нацыянальнага навукова-даследчага цэнтра маніторынгу аэонасферы БДУ Ілья Бручкоўскі. Начальнік экспедыцыі Аляксей Гайдашоў упэўнены, што 2014 год стане для нашай навукі вызначальным. У наступным годзе плануецца распачаць будаўніцтва ўласнай беларускай антарктычнай станцыі. Таму будзе падрыхтавана ацэнка ўздзеяння станцыі на навакольнае асяроддзе. Справаздача будзе прадстаўлена ў міжнародныя органы для таго, каб эксперты перака-

наліся, што будаўніцтва і дзейнасць самой станцыі не зробіць негатывіўны ўплыў на экалогію Антарктыкі. Старшыня Прэзідыума НАН Беларусі Уладзімір Гусакоў падкрэслівае, што для Акадэміі навук адпраўка штошай Беларускай антарктычнай экспедыцыі — пацярджэнне таго, што Беларусь з’яўляецца краінай, якая праводзіць паўнамаштабныя ўнікальныя даследаванні міжнароднага значэння.

Падчас штошай экспедыцыі беларускія палярнікі будуць праводзіць даследаванні па пляці навуковых кірунках, у тым ліку з выкарыстаннем новых тэхнічных сродкаў беларускіх распрацоўшчыкаў. Напрыклад, будзе праведзена серыя вымярэнняў аптычных характарыстык і мікразруктур аэразолу ў прыбярэжнай зоне Антарктыкі з дапамогай спектральнага сканіроўчага сонечнага радыёметра, серыя актынаметрычных назіранняў і вымярэнняў з дапамогай аўтаматызаванай сістэмы актынаметрычных назіранняў «Пеленг СФ-16».

Надзея НІКАЛАЕВА.

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	— 9.12	16.49	7.37
Віцебск	— 9.09	16.31	7.22
Магілёў	— 9.02	16.39	7.37
Гомель	— 8.50	16.44	7.54
Гродна	— 9.26	17.06	7.40
Брэст	— 9.18	17.14	7.56

Месяц

Першая квадра 9 снежня.

Месяц у сузор’і Вадалея.

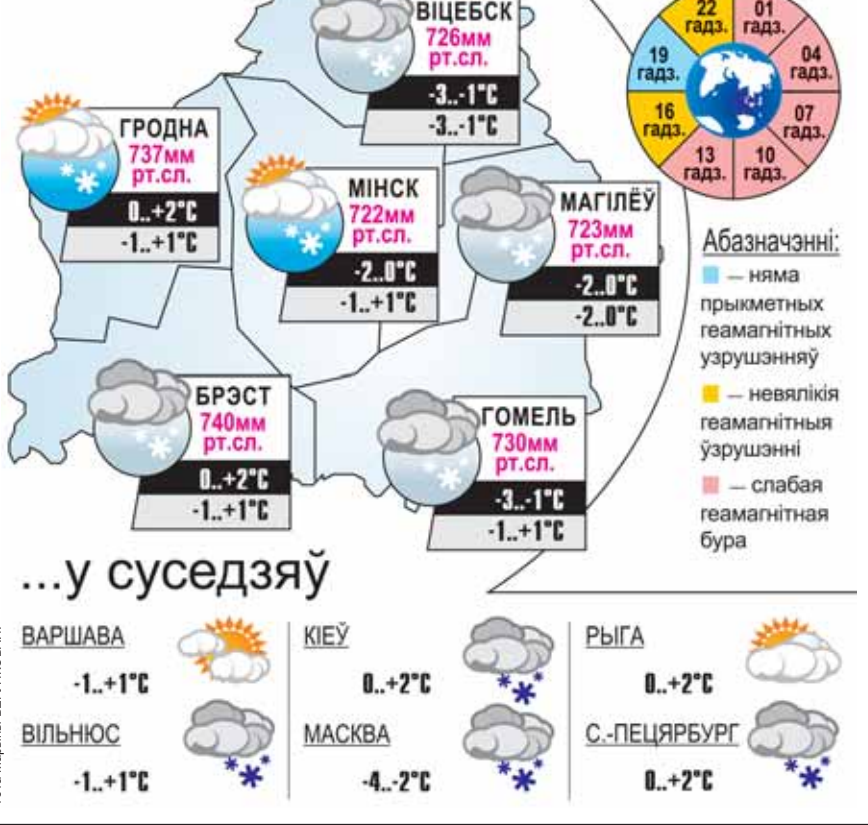
Імяніны

Пр. Аляксандра, Аляксея, Барыса, Макара, Мітрафона, Рыгора, Федара.
К. Леанціны, Емяльяна, Здзіслава, Зянона, Мікалая.

Фота Марыны БЕГУНОВІЧ.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

А камандаваць у доме павінен хтосьці АДНА!

— Дарагая, што за рыба ў нас у юшцы плавае?

— Табе што, мая юшка не падабаецца?!

— Супакойся, юшка падабаецца. Мне не падабаецца, што рыба яе есць.

Учора быў першы снегапад. Па ўсім горадзе адбываліся сустрэчы членаў элітарнага клуба «Аматары летняй гумы».

Да пятніцы гатові!
Мабільны зараджаны, баланс папоўнены, у кішэні паперка з мaim адрасам!

SMS ад мужа
«Каханая, я моцна параніў нагу на працы. Наста мяне прывезла. Нагу могуць ампутаваць...».

SMS ад жонкі:
«ХТО ТАКАЯ НАСТА?!»

■ 36,6

Ніякай лазні пры пнеўманіі!

Запаленне лёгкіх, або пнеўманія, часта ўспрымаецца як прастуда з высокай тэмпературай, кашлем і агульнай слабасцю. Мы не давярэам правараным метадам і спадзяёмся на народныя сродкі. Аднак такая легкадумнасць пагражае ўскладненнямі.

Варта ведаць, што даўно вынайздзена і вырабляецца прышчэпка ад пнеўманіі. Праўда, дзейсная яна толькі тады, калі запаленне выклікана адным узбуджальнікам — пнеўмакокам. У 52 краінах свету такая прышчэпка ўнесена ў Нацыянальны календар абавязковых дзіцячых прышчэпак. Найбольш вядомыя вакцыны — «Прэвенар» (ЗША) і «Пнеума 23» (Францыя). Першую вакцыну можна ўводзіць усім дзецям з 3 месяцаў жыцця, другую — з 2 гадоў. У большасці выпадкаў запаленне лёгкіх у малых да пяці гадоў выклікаецца пнеўмакокавай інфекцыяй, якая цяжка падаеца лячэнню і дае высокі працэнт цяжкіх наступстваў. Спецыялісты адзначаюць, што самым надзейным і дзейсным сродкам барацьбы з пнеўманіяй з’яўляецца масавая вакцынапрафілактыка.

Узбуджальнікамі пнеўманіі з’яўляюцца самыя розныя бактэрыі, мікробы і вірусы — пнеўмакокі, стафілакокі, гемафілныя палачка, кішчынныя палачка і інш. Дзеці часцей за дарослых хварэюць на пнеўманію, якая выклікаецца мікробамі мікаплазмы. Гэтыя мікробы адначасова падобныя і на бактэрыі, і на вірусы. А вось запаленне лёгкіх, выкліканае узбуджальнікам легіянела, практычна не сустракаецца ў дзяцей. Дарэчы адной з крыніц легіянел з’яўляюцца сістэмы для кандыцыяніравання паветра. Адкрытая і новая група ўзбуджальнікаў — бактэроіды, якія працяглы час лічыліся непатагеннай флорай ротавай поласці. Сустрэкаюцца і небялагічныя агенты пнеўманіі, напрыклад, бензін. У залежнасці ад разнавіднасці ўзбуджальніка і павінен прызначацца той ці іншы антыбіётых. Таму неабходна здаць аналіз макроты. А ён робіцца ў стацыянары.

Бальнічная пнеўманія антыбіётыкамі не лечыцца. Гэта форма ўзнікае ў хворых і медперсаналу, якія атрымалі мікробы з бальнічнага асяроддзя — устойлівых да антыбіётыкаў.

1. Пнеўманію, якая часта ўзнікае з-за пераахалоджвання, можна лячыць цёплымі. Але ў лазні адпраўляцца нельга. Высокая тэмпература і без таго выпрабоўвае нашу сардэчна-сасудзістую сістэму. А ў парылцы сэрца зусім можа не вытрымаць тэмпературнага ўдару. Меркаванне аб тым, што хвароба выходзіць з патам — беспадстаўнае. Збіваць тэмпературу пры вострай пнеўманіі дапамагаюць, як ні дзіўна, халодныя кампрэсы, якія трэба мяняць кожныя паўгадзіны.

2. Пры тэмпературы цела да 37 градусаў можна прымяняць сагравальныя кампрэсы, гарчычнікі на грудную клетку, гарачыя нажныя ванны. Для лепшага аддзялення макроты даюць цёплае малако напалоўу з баржомі або содай (1/2 лыжкі на шклянку малака). Пры густой макроце паказаны растворы соляў ёду. Можна ўзяць з ст. л. свежых пладоў маліны, заліць двюма шклянкамі гарачай вады, настояць 45 хвілін, працідзіць і піць.

3. Як толькі тэмпература зніжаецца да 37 градусаў, доктар можа рэкамендаваць ляжачную фізкультуру (каб не было застою ў лёгкіх). Можна, скажам, надзімаць паветраныя шарыкі. Рэкамендуецца дыхальныя гімнастыка:

- ✓ Стоячы сагнуць рукі перад грудзямі — глыбокі ўдых, энергічна адвесці локці назад і падняць галаву — выдых.
- ✓ Стоячы падняць рукі над галавой — удых, апусціць — выдых. Паўтарыць 15–20 разоў.
- ✓ Ногі на шырыні плеч, рукі ў бакі — удых, энергічна нахіліцца наперад. Дакрануцца пальцамі даюч — працяглы выдых. Паўтарыць 7–10 разоў.
- ✓ Рукі на бедрах. Паварочваем тулава — 3–5 разоў у кожны бок.

Падрыхтавала Святлана БАРЫСЕНКА

1768 год — выйшаў першы том славаут энцыклапедыі «Брытаніка». Тэрмін «энцыклапедыя» сталі шырока ўжываць у XVI стагоддзі. Але яшчэ за дзве тысячы гадоў да нараджэння Хрыстова энцыклапедычнымі працамі карысталіся ў Старажытным Егіпце, а затым і ў Старажытным Кітаі. Адна з першых універсальных энцыклапедый на англійскай мове — «Брытаніка» — вядзе сваю гісторыю з 6 снежня 1768 года, калі выйшаў яе першы том. У той час «Брытаніка» складалася толькі з трох тамоў і змяшчалася на 2391-й старонцы. У 1797 годзе завяршылася яе трэцяе выданне, якое складалася ўжо з 18 тамоў. Сучаснае, 15-е выданне «Брытаніка», мае 32 тамы, у ім 120 тысяч артыкулаў, каля 44 мільянаў слоў і больш за 1000 ілюстрацый. А яе аўтары — вядучыя сусветныя эксперты, сярод якіх дзясяткі лаўрэатаў Нобелеўскай прэміі.

1812 год — бачачы канчатковую гібель свайго войска, Напалеон, не даязджаючы да Віліні, панёсся на санках у Парыж. Вось як успамінаў пра гэта герцаг Арман дэ Каленкур, які суправаджаў яго. «У гэты дзень трое мясцовых сялян напалохалі ўвесь абыз, але ледзь толькі сабраліся некалькі пехацінцаў, які сяляне ўцяклі, разрабаваўшы папярэдне два генеральскае экіпажы. Імператар быў паглыблены ў чытанне дзеш з Францыі, а мы ўсе радаваліся лістам, атрыманым ад блізкіх. У Парыжы былі занепакоеныя перапынкам у атрыманні паведамленняў з войска, але там далёка не ўяўлялі сабе нашых бедаў. Памяць аб мінулых паходах імператара падтрымлівала веру і выклікала такі спакой, што наша доўгае маўчання зрабіла значна менш глыбокае і непрымнае ўражанне, чым можна было чакаць».

1933 год — нарадзілася (горад Орша) Зінаіда Якаўлеўна Мажэйка, беларускі этнамузыкалаг, доктар мастацтвазнаўства, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі. Асноўныя даследаванні па тыпалогіі і меласе абрадавага фальклору, экалогіі руральнай (гісторыка-стылёвай) культуры, гісторыі этнамузыказнаўства. Арганізавала выпуск грамплашчэнак, у іх ліку «Музычны фальклор Беларускага Палесся» з серыі «Музычны фальклор народаў свету» (Гран-пры ЮНЕСКА, 1988). Паводле яе сцэнарыяў знята 7 дакументальных музычна-этнаграфічных фільмаў. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (1994).

Было сказана

Фёдар ЯНКОЎСКІ, лінгвіст, пісьменнік:

«Шануеш людзей — то і людзі цябе шанаваць будуць».

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 ад 17 лютага 2009 года, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ А**лександр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), В.КЛЮЧНІК (намеснік галоўнага рэдактара), А.КІЛЯЧУК, С.ПРОТАС (першы намеснік дырэктара), Н.РАСОЛЬБА, С.РАСОЛЬБА, А.СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В.ЦЕЛЯШУК, Л.ЦІОШЫК.

НАШ АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмны – 287 19 19 (тэл./факс); адрэдаваў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распускоўжвання — 287 18 38, 287 17 21, сакратарыя — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандантаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 82, Магілёве: 32 74 31, па Мінскай воблі: (017) 292 21 03; бухгалтары: 287 18 81.

http://www.vviazda.by;

e-mail: info@zvviazda.minsk